

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečni naročnine 11.— Kr.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v tiskanih in vizualnih medijih
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Concentramenti nemici in Tunisia bombardati

Tre apparecchi avversari abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 16 marzo il seguente bollettino no. 1025:

Sul fronte meridionale della Tunisia concentramenti nemici di truppe e di automobili sono stati attaccati con visibili effetti da bombardieri in picchiata.

Cacciatori germanici hanno abbattuto, in ripetuti scontri, tre apparecchi avversari. Nel comune di Piana degli Albari, nel sud della Tunisia, uno degli aerei che avevano cominciato l'incursione su Palermo, dalle azioni degli ultimi giorni tre nostri velivoli non sono ritornati.

Sovražna zbirališča v Tunisu bombardirana

Tri sovražnikova letala sestreljena

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 16. marca naslednje 1025. vojno poročilo:

Na južni fronti v Tuniziji so bombardirani v strmojavni poletu z vidnim uspehom napadli zbirališča sovražnih čet in mehaniziranih sredstev.

Nemški lovci so v ponovnih spopadih sestrelili 3 sovražna letala.

V občini Piana degli Albari se je zvečer 12. t. m. v plamenih zrušilo na zemljo eno izmed letal, ki so priletela nad Palermo.

S poletov zadnjih dni se 3 naša letala niso vrnila.

Velik vtis potopitve „Empress of Canada“ Občudujče priznanje italijanskim podmornicam

Berlin, 16. marca. s. Nov odlični uspeh italijanskega podmorniškega orožja s potopitvijo velikega angleškega prekoceanjskega parnika „Empress of Canada“ tudi tukajšnji tisk obsežno komentira. Vsi listi objavljajo pod vidnim naslovom in velikimi črkami večerajšnje italijanske vojne poročilo, poudarjajoč zlasti odstavek o velikih zmagah podmornic.

»Börzenzeitung«, glasilo nemških oboroženih sil, ki povzema v svojem komentarju misli ostalih berlinskih dnevnikov, piše: Nov uspeh naših italijanskih podmornic, ki jim odkrito in srčno čestitamo, ponovno kaže, kako zmotna je bila sodba nekaterih angleško-ameriških pomorščakov, ki so izjavili, da je mogoče odstraniti podmorniško nevarnost. Osi z uporabljanjem brzih ladij, kakor so potniški parniki in prekoceanjski parniki. To mnenje je bilo ponovno ovrženo s spretnostjo in drznostjo neke italijanske podmornice, kateri je uspelo pokazati, kako drugačna je praksa od teoretičnega utvar. Tako »Börzenzeitung« kakor ostali listi poveljujejo ob tej priliki hrabrost prasad in učinkovitost podmorniških enot italijanske vojne mornarice.

Madrid, 16. marca. s. O podmorniški vojni piše španski tisk, da prizadeva delovanje italijanske mornarice sovražniku vedno večje izgube, ki silno škodujejo sovražnikovemu pomorskemu gospodarstvu. Potopitev prekomornika »Empress of Canada« je že sama po sebi silno težak udarec za prevozno mornarico Anglije.

Tokio, 16. marca. s. Ves japonski tisk javlja v velikih člankih, opremljenih s slikami, vest o potopitvi britanskega parnika »Empress of Canada«, ki so ga potopile italijanske podmornice.

Berlin, 16. marca. s. V švicarskih listih pišejo danes nekateri vojaški kritiki, da so nekateri ljudje popolnoma pozabili o zmagovalni italijanski podmornici, ki je na koncu, marveč povečuje z ugodnejšim letnim časom svoje delovanje. Nemci stalno javljajo množične napade na konvoje. Njihovo zadnje poročilo javlja o operaciji, ki so se razvijale med 12 in 14. marcem ob »ušomerški« obali V. teh akcijah je bilo potopljenih 14 ladij v skupni tonazi 92.000 ton.

Italijanske podmornice, ki se niso tako množično napadale, napadajo posamezne sovražne ladje. Podjetje »Barbarica« ki je torpediral 32.000-tonski ameriški oklopni »Maryand« je še vedno živo v spominu. Vsekar pa je bilo treba čakati nekoliko tednov, preden je Washington potrdil to svoje izgubo. Danes se je s potopitvijo velikega britanskega prekomornika »Express of Canada« še enkrat pokazalo, da je italijanska vojna mornarica vedno budna in pripravljena udariti po sovražni plovbi z občutno silo.

Budimpešta, 16. marca. s. Madžarski tisk je objavil s velikim poudarkom poročila o uspehih italijanske mornarice v tiskih vodah in na Atlantiku in v Črnem morju, je madžarska javnost sprejela z največjim občudovanjem. Te akcije italijanske mornarice so zgovoren dokaz hrabrosti, učinkovitosti, pripravljenosti in zelo bojevnega duha italijanske mornariške armade, ki kakor vse oborožene sile Italije opravlja z verno in največjo predanostjo vse naloge, katere ji poverja vrhovno poveljstvo.

Rim Benita Mussolinija

Francoski novinar o Rimu in Ducejevem delu

Pariz, 16. marca. s. »Petit Parisien« objavlja dopis Pierra Daya iz Rima. Day opisuje majestetičnost Rima in red, ki vlada v mestu, kakor tudi pomembna dela, ki so bila izvršena in nove gradnje, ki so zgrajene v skladu s starimi spomeniki in dajejo večnemu mestu pečat fašizma. Day piše med drugim: Kakor ime največjih papežev graditeljev, tako je ime Benita Mussolinija vklesano za bodočo generacijo z obilico prič, ki jih stoletja ne bodo mogla nikoli izbrisati. Število mnogih hiš je presenetljivo. Izdano so bile ogromne vsote v ta namen, ki se zdijo kakor dokaz, da Duce ni mislil na vojno in je ni hotel Socialno, njegovemu srcu drago delo je potrebovalo mnoga leta miru za svojo dovršitev. Kakor ostali po-

glavarji je želel predvsem izvesti reforme, s katerimi naj bi se zboljšala usoda njegovega naroda in preprečilo prehlivanje krvi. Dogodki so bili močnejši kot njegovo tenjenje in delo ni bilo zaključeno, ko se je bitka pričela. Od tega trenutka je bil ves napor naperjen na bojne cilje in na neizbežno zmago. Šele ko bo ta dosežena, se bo mogla naloga reformatorja nadaljevati. Pierre Day piše o slogu novih rimskih zgradb in zaključuje: Rim ni izmislil. Noben nebotičnik ne lomi črt. Rim je postal glavno mesto ene izmed revolucij 20. stoletja, središče nove misli in je ohranil značaj, ki s omu ga stoletja dala in ki tvori njegov neremljiv čar. Rim je nasprotje New Yorka.

Japonsko-kitajsko sodelovanje

Nanking, 15. marca. s. V tukajšnjih do- bro obveščenih krogih poudarjajo da je imel nenadni obisk japonskega ministrskega predsednika v Nankingu velik odmev in da predstavlja nov udarec čung-kišk vlad. Obisk Toja pri Vangčingveju in drugih voditeljih narodne Kitajske je znova vzpodbudil kitajski narod in bo ojačil kitajsko-japonsko sodelovanje. V tukajšnjih krogih opozarjajo na pomembnost tega dogodka tudi zaradi tega, ker je bilo prvič, da je japonski ministrski predsednik odpoval v inozemstvo v vojnem času opravljajoč aktivno svojo funkcijo. To kaže kakšno zanimanje posveča kitajskemu vprašanju. Vse to se spravlja v zvezo s pridom generala Abejea b vsega japonskega ministrskega predsednika kot posebne odgovornosti v Nankingu. Abeje ima nalogo urediti kitajsko-japonske odnose. V zvezi s tem je tudi važna posebna misla b vsega japonskega ministrskega predsednika Hiranume v Nankingu. Poudarjajo da je zadnja japonska drž. Kitajske pozitivnega značaja da je Japonska vrnila Kitajski koncesije in dala Kitajski banki 200 milijonov jenov po-

čila Obisk ministrskega predsednika Toja je najboljši dokaz odkritosrčnosti japonske politike do Kitajske.

Tokio, 16. marca. s. Japonski listi objavljajo razgovor z Vangčingvejem. Predsednik narodne Kitajske je izjavil, da namerna narodna vlada ojačiti silo nove Kitajske s tesnim sodelovanjem z Japonsko. Dodal je namen njegove vlade pridobiti kitajske množice, ki so še pod cangkajskim. Sodelovanje nankinške Kitajske v vojni za Veliko vzhodno Azijo, v skladu s Sunjatse- novimi načeli za ustvaritev Velike vzhodne Azije. Kitajske množice se zopet prebujajo ob nevarnosti in zaradi tega vedno bolj narasča moč Kitajske.

Tokio, 16. marca. s. Japonski ministrski predsednik ki se je vrnil na Japonsko po svojem obisku v Nankingu, je prispel po kratkem obisku v Otsuki v Tokio. Cesar je generala Toja sprejel v audienci. Ob tej priliki je Tojo cesarju poročal o svojem potovanju.

Inseriraj v „Slov. Narodu“!

NEMŠKO NAPREDOVANJE NA PODROČJU HARKOV-KURSK

Jugovzhodno od Harkova obkoljena sovražna skupina — Izjalovljen sovjetski poskus prodora pri Ilmenskem jezeru

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 16. marca. s. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju Harkov-Bjelgorod in sever-zapadno od Kurška je naš napad pridobil na terenu. Jugovzhodno od Harkova je bila obkoljena sovražnikova skupina sil. Močni sovjetski protinapadi zapadno od Bjelgoroda so se izjalovili.

V b. jnem odseku pri Ilmenskem jezeru je skušal sovražnik z uporabo močnih sil prodreti nemške postojanke. Napadi se bili razbiti v učinkovitem ognju vsega obrambnega orožja in deloma, tudi v gorčenih

borbah moža proti možu. Sovjetsko letalstvo je večeraj izgubilo 56 letal, izmed katerih so 4 sestrelili slovaški lovci. Vrnili se niso 4 lastna letala.

Na severnoafriški fronti je dan potekel mirno.

Posamezna sovražna letala so večeraj preletela zapadno nemško ozemlje, ne da bi metala b. mbe.

Preteklo noč so z uspehom napadla težka nemška bojna letala pomembno argeško preskrbovalno luko in mornariško pristanišče Grimsby.

Harkova je razblinila mnoga angleška in ameriška upanja, med katerimi so bila tudi upanja otročje narave. Direktor lista »Yorkshire Post« je nekaj ur. preden je rusko poveljstvo priznalo izgubo Harkova izjavil, da je pozornost angleške javnosti popolnoma pod vtisom dramatične rusko-nemške borbe pred Harkovom. Po angleškem komentarju je slo za tekmo v brzini med nemškim protinapadom in ruskim ojačenjem. Zasedba Harkova kaže, da so v brzinski tekmi zmagali Nemci.

Angleži so upali, da bo Harkov postal drugi Stalngard. To bi bilo seveda zelo udobno za Angleže. Londonski list niso pričakovali, da bo Harkov padel v nemške roke tako naglo. Direktor »Yorkshire Post« je napisal, da bi bil padec Harkova veliko razočaranje za Rusije in za združene narode. Rusi, Angleži in Američani so že računali s prodorom Sovjetov do Dnjepra. S padcem Harkova pa je ta račun padel v vodo. »Yorkshire Post« je pred nemško zmago doslovno poročal: Zopetna osvojitve Harkova je bila velikega pomena za Nemce. To bi bil poraz za Ruse, ki bi jim onemogočil prodor do Dnjepra.

Major Sheppard izjavlja v listu »Daily Herald«, da je zasedba Harkova zelo važna za Nemce, ker je središče celga prometnega sistema. Brez Harkova bi Nemci težko zbrali potrebne čete in potrebščine za veliko ofenzivo. Z zasedbo Harkova pa je nemško poveljstvo to možnost ustvarilo.

Lizbona, 16. marca. s. Liddel Hart komentira v listu »Daily Mail« položaj na vzhodni fronti tako: Kakor v naravi tako razočarajo često tudi v vojni preseljane zore. To se je zgodilo leta 1943. kakor že leta 1942.

V istem listu objavlja Negley Parson kratek članek, s katerim hoče razbliniti mit o neizčrpnosti ruskih človeških rezerv. Pravi, da je zmota pripisati ruskemu zavzetiku po vsakem uspehu silo, ki je dejansko nima, ter nadaljuje tako: Lahko bi manj čenčali in manj razpravljali v zbornici glede našega položaja do Rusije. Bese, ki me navdajajo z največjim strahom so ne v ruskih poročilih s katerimi se priznavajo hude izgube. Te izgube bi nam morale povzročiti skrb in ne zmage rdeče vojske.

Najvišje odlikovanje maršala Mannsteina

Berlin, 16. marca. s. Hitler je odlikoval maršala von Mannsteina, poveljnika neke skupine vojske, ki je morala prenesti glavno težo sovjetske zimske ofenzive 1942/43 s hrastovim listom k viteškemu križu reda železnega križa.

Priznanje vodilnega angleškega lista

Rim, 16. marca. s. Komentirajoč položaj na vzhodni fronti po padcu Harkova, piše največje angleško glasilo »Times«:

Sprico pritiska Nemcev pred Kurskom se lahko zgodi, da bodo Rusi izgubili še nadaljnje ozemlje. Nauk, ki nam ga dajejo dogodki na ruski fronti, je ta, da se rdeča vojska nahaja v borbi z vojnimi strojem neverjetne sile.

Stockholm, 16. marca. s. Vojaški sodalovec »Timesa« piše o zopetni osvojitvi Harkova po Nemcih in pravi, da naj bo že samo to dejstvo lekcija zaveznikom, da bi se prepričali, da ima ruska armada pred seboj vojni stroj, ki lahko odgovarja na vsi k. udarec s še močnejšimi in sigurnejšimi udarci.

Razočarani Anglosasi

Rim, 16. marca. s. Londonski radijski komentator W. M. Ewer je govoril o zopetni zasedbi Harkova poudaril, da je bila osvojitve mesta po ruskih četah vsekakor znamenita zmaga. Z to je treba danes priznati, da je padec Harkova zelo težak udarec za Ruse. Vsekakor pa to ni kak povod za pobitost, kajti ta bi bila takisto neumestna kakor misel, da se sovjetska ofenziva nikoli ne bo ustavila.

Rim, 16. marca. s. Zopetna osvojitve mesta

Pomen zopetne osvojitve Harkova

Monakovo, 16. marca. s. »Abendzeitung« komentira izredno poročilo nemškega glavnega stana o zopetni osvojitvi Harkova in poudarja, da je to vojaški dogodek izredne važnosti, s katerim so obsojene enkrat za vselej vse čence sovražne propagande, ki je proglašala z vsi silo, da je ofenzivna sila nemške vojske strta in da ni upanja, da bi se obnovila. Noben Nemec ni nikoli dvomil, da bodo vojski Nemčije v določenem trenutku zopet napadli. Nemške čete, ki so izvedle ta čudež, so iste čete, ki so se borile v vsej zimi proti ofenzivnemu zaletu ruskih tolp. Ko so se njih vrste očile, so izvedle osredotočen napad na mesto in razširile postopoma ofenzivne prodore proti Bjelgorodu ter prevrgle vse ofenzivni načrt Sovjetov v področju Orla. Zopetna osvojitve Harkova, konsolidacija južne fronte ob Miusu in opustitev izbokline Rževa so dale nemški postrojilni ravnejšo in trdnjšo črto po izvedenem skrajšanju fronte. Sovjetska želja dospeti naglo do Dnjepra in odrezati nemške sile ob Doncu in Azovskem morju, se je razpršila. Harkov je zopet v nemških rokah.

Berlin, 16. marca. s. Tukajšnji vojaški krog ne navajajo še nobenih števil o izgubah, ki so jih utrpeli Rusi po zopetnem zavzetju Harkova, pač pa poudarjajo spremnost s katero so nemški oddelki izvršili ta napad ko je sovražnik prišel v položaj, da bi mu bil odrezen umik. Tako se je zgodilo, da Rusi niso mogli rešiti znanih množic svoje ljudske sile na umiko proti vzhodu. Kakor zagotavljajo očerlni vojaški krogi je bila vsa oklopna armada generala Popova uničena v krvavih in srditih bojih z nemškimi četami. Prav tako poudarjajo, da je Harkov izredne važnosti kot križišče železnice in cest. Zato je zopetna osvojitve te točke prav izjemne važnosti.

Slovit napad na letališče v Kursku

Berlin, 16. marca. s. Nemški lovci so večeraj nenadno napadli letališče v Kursku, ki je bilo tudi v prejšnjih dneh slovito bombardirano. V nizkih poletih so nemški lovci zadeli in hudo poškodovali kar 20 letal na tleh. Med letalskimi boji, ki so sledile tej akciji, so Sovjeti izgubili 6 letal.

Pregled po fronti

Berlin, 16. marca. s. V dopolnili današnjega vojnega poročila nemških oboroženih sil objavlja nemška poluradna agencija:

Nemške čete vojske in skupin SS so učinkovito podpirane z letalstvom, nadaljevale v področju Harkova in zapadno od Bjelgoroda svoje zmagovite napade. Na nekem gozdnatem področju jugovzhodno od Harkova »e bila obkoljena skupina sovjetskih sil. Vsi poskusi za zlomitev obkolitve so bili krivice preprečeni. Obsega teh sil zaradi gozdov na tem področju ni bilo mogoče se ugotoviti.

Na področju zapadno od Bjelgoroda je sovražnik izvedel proti napadajočim nemškim silam številne protinapade. Sovjeti so tu porabili zlasti rezerve z bojšči pri Orlu. Nemške čete, med katerimi je še vedno dvizja »Grossdeutschland«, so odbile vse te protinapade.

V odseku Ilmenskega jezera so se izjalovili v smeri proti Stari Rusi tudi večeraj vsi napadi Sovjetov. Sovjeti so izgubili 17 tankov. Ofenzivni prodor Rusov na zamrznjenem Ilmenskem jezeru z motornimi sanmi se je izjalovil ob koncentriranem ognju nemškega orožja. V teh borbah je bilo uničenih 8 motornih sani.

Severno od Ilmenskega jezera se pričel sovražnik na področju Novgoroda kakor se je pričakovalo že nekaj tednov z napadom. V teh borbah se dogaja kakor že prei v odseku Ilmenskega jezera da je sovjetska pehota v primeri z močno uporabo bojnih letal in topništva malo borbena.

Potrlost v Moskvi

Stockholm, 16. marca. s. Po vesteh iz Londona, ki so prišle iz Moskve in jih je objavil dopisnik lista »Svenska Dagbladet«, je izguba Harkova v Moskvi povzročila zelo hudo potrlost med prebivalstvom. Izguba se smatra za hud poaz, znak resnosti položaja na južni fronti je to, da so Sovjeti prvič po zmagi pri Stalngradu izdali proglaš na vojske. Neki član osrednjega odbora Sovjetske stranke je večeraj govoril rdeči armadi po radiu rekel: Borite se kakor v Stalngradu, z vsemi svojimi silami.

Moskovski dopisnik »Timesa« pravi, da se v Moskvi s strahom vprašujejo, kakšen obseg bo imela nemška protiofenziva. Odlčnost in junaštvo, s katerim se borijo nemške čete na vseh vzhodni fronti, sta naredili velik vtis v Rusiji, kjer so pričakovali s zaupanjem uspehov vrste konca in

Nočni napad skupine nemških podmornic na anglosaški konvoj

Berlin, 16. marca. s. Glede nočnih napadov skupine nemških podmornic na konvoj pred angleško obalo, poročata neki vojni dopisniki zanimive podrobnosti, katere objavlja popoldanski berlinski tisk z velikim poudarkom. Po kratkem opisu izmenjave šifriranih markonigramov med poveljniki posameznih podmorniških skupin v svrhu osredotočenja podmorniških enot na določenih točkah v trenutku, ko bi izvidništvo najavilo sovražni konvoj, opisuje dopisnik mrzlično pričakovanje posadke, pripravljenih za napad na plen v trenutku, ko bi prišel v območje torpedov. S periskopi je bil konvoj odkrit. Približeval se je z vso hitrostjo, spremljale so ga bojne edince raznih tipov in tonaz.

Poveljniki neke podmornice je po potopitvi pod vodno površino dal povelje za napad. Eksplozija prvega torpeda je povzročila izredno silovito reakcijo sovražnika. Na stotine raket je takoj osvetlilo bojno področje. Spremljevalne edince po

večini rušili in korvete so streljale poklensko s svojimi topovi na nemške podmornice, katerih trupla so se prikazovala in zopet izginjala na površini morja. Junaške nemške posadke, ki jih divji ogenj sovražnika ni motil, so izstreljevale torpede za torpedom z največjo preciznostjo tako, da so bili iz najkrajše razdalje zadeti vsi objekti. Izredno hude eksplozije so nastale, po katerih so se nad sovražnikovimi edincami dvignili zelo visoki stebri vode in dima proti nebu.

Akcija je bila tako bliskovita in manevrir izveden tako popolno, da sprenost ni moglo preprečiti potopitve enega velikega potniškega parnika, 2 velikih oskrbovalnih parnikov in 2 ladij z vojnimi potrebščinami; ter ene velike petrolejske ladje in še nekega parnika. Nadaljnji parnik je bil tudi torpediran, toda potopitve ni bilo mogoče opazovati zaradi reakcije sovražnika, ki je napadalce zavračal z neštevilnimi globlinskimi bombami.

Pod krinko krščanstva

Berlin, 16. marca. s. Na nedavni govor podpredsednika Zedinjenih držav Wallacea, zlasti v kolikor je skušal opravičiti krvave metode boljševizma, je odgovoril po nemškem radiu šef nemškega tiska dr. Dietrich z nagovorom, ki je imel naslov »Demokracija in krščanstvo«. Po podrobni analizi Wallacejevega govora, prepredenege z zgodovinskimi potvorbami in samovoljnimi trditvami, s katerimi se je kušalo z ameriške strani dokazati absolutno nujnost prisilnega sporazuma med demokracijami in boljševizmom, da se prepreči tretja svetovna vojna, se je dr. Dietrich zlasti pomudil pri zavračanju filozofskih in političnih načel podpredsednika, ki jih je Wallace izgovoril s prav tako lahkomišelnostjo »v kor fantastičnostjo. Zavračajoč točko za točko v političnih izjavah Wallacea, je govoril ob zaključku ožigal nelzemo h navadno anglosaških demokracij, s katero skušajo opravičiti kombinat z boljševizmom pod krinko krščanstva, ki je bilo v zadnjih 25 letih v Rusiji ter v dobi državljanske vojne v Španiji natholi kruto in nečloveško preganjan. Dr. Dietrich je tudi omenil da so Angleži in Američani poslali obilno pomoč rdečim v Španiji na natančnih navodilih iz Moskve. Uničujoče cerkve samostane svetišča in vse, kar je vsaj malo dihalo po krščanstvu.

Šef štaba sinje divizije

Madrid, 16. marca. s. Podpomočnik J. ase Diaz de Villagas je bil imenovan za šefa štaba Sinje divizije.

Nesmiselne angleške fantazije

Berlin, 16. marca. s. V zvezi s številnimi sovražnimi načrti o tako zvaní reorganizaciji Evrope po vojni, se »Börzenzeitunge« na kratko bavi z odstavkom članka, ki ga je predvčerajšnjim objavil londonska revija »World Review«. Revija trdi, da bo treba Nemčiji vsekakor po vojni odvzeti tudi njeno trgovsko mornarico kajti Nemčija nima več pravice sodelovati pri izmenjavi in prevažanju blaga iz raznih držav sveta. Berlinski dnevnik ugotavlja, da prejšnja odgovorne Američane in Angleže isti duh Versaillesa, tako, da so njihove sedanje sanje, ki so k sreči samo sanje, še vedno sanje o nekakšnem superverzusu. Jasno je, zaključuje list da hoče revija, ki piše o odstranitvi nemške trgovske mornarice, rezervirati pomorski promet za Anglijo in sicer v nemški pristanišča kakor tudi ta njih. V tem pogledu, pa je še nereseno majhno vprašanje, ugotavlja revija, in to je, ali se bo Nemčija tem vrstam misli priključila.

Počastitev spomina Franca Župca in Jaroslava Kiklja

V torek ob 16. se je direktor tajništva vseučiliške organizacije F. U. Giuseppe Martorelli ob spremstvu podzupnika Petra Kalana in direktorja organizacije pooblaščenca na pokopališču ob prvi obletnici smrti ob grobovih vseučilišnikov Franca Župca in Jaroslava Kiklja, ki ju je ubila komunistična roka.

F. U. Martorelli se je spomnil s kratkimi besedami obeh dijakov, ki sta morala

umreti, ker sta od začetka pripadala vseučiliški organizaciji v Ljubljani in dejansko sodelovala pri vseučiliški organizaciji Ljubljane, prvi kot podzupnik, drugi kot član direktorja.

Nato je govoril podzupnik Kalan o obeh padlih tovariših v imenu vseh vseučiliških dijakov in potrdil voljo po nadaljevanju borbe proti komunizmu, katero sta padla tovariša pričela.

Iz kronike partizanskih porazov

Ljubljana. Partizanski oddelki, razkropljeni in objavljeni, doživljajo poraz za porazom. Komunistična akcija čisti njihovo ozemlje in jih silijo v položaje, iz katerega je bilo težko rešiti. Postopno, vendar neposredno jim moči pešajo ljudski odpor in jim uspešno postavljajo po robu in pri čem spopadih zadnjih tednov so doživeli izgube.

Kronika prizadevanj jim udarcev je v sedmih dneh zelo obsežna. Močan poraz doživeli v 19 ur trajajoči bitki blizu St. Vid pri Stični. Ko so taborili v vasi St. Vid, se jim je približala skupina kakšnih 15 protikomunističnih legionarjev. Najprej so se partizani umaknili, tako da so se mogli fante zabarikadirati v Biču in v sedmi vasi Pristavi. Pričakovani so, da jih bodo ojačeni partizani napadli, in so se na ta napad temeljito pripravili.

Napad je res kmalu sledil. Partizani so se obkolili in začela se je velika bitka. Bitka je trajala od 11. dopoldne do trtega popoldne. Branilci Biča so se tedaj umaknili v vase in se pridružili onim v Pristavi. Bitka ima ugoden izid. Boj je trajal dalje in kljub ponovnim pozivom partizanov se niso umaknili. Razočarani in s krvavimi izgubami so se potem partizani proti jutru okoli 6. začeli umakniti. Pobrali so svoje mrtvice in ranjene in se umaknili v smeri proti Dobruhi. Po zanesljivih izjavah očividcev, da so imeli najmanj 100 mrtvih in več ranjenih. Sedem so jih ujeli. Hranili so jih v izjemni skrajni sili. Partizani so jih bili ranjeni.

Kmalu se je zvedelo, da je partizanom podletel napad na vasio Zažar nad Vrhniko. Vas so napadli v nočnih urah. Okoli 23. je Zažar obkolilo kakih 150 partizanov. Hoteli so vsačane presenetiti v spanju. Partizanska straža pa jih je še pravočasno opazila in začela nanje streljati. V hipu je bila vsa vas v odlični obrambi. Streljalo se je v presledkih skoraj do jutra. Partizani so imeli gotovo nekaj ranjenih. Ko so namreč odšli, so vsačani opazili na tleh krvave sledove. Domačin se ni nikomur zvedilo nič hudega.

Hud poraz so potem doživeli v Pletetih pod Gorjanci. Napad so izvedli oddeki, ki so se prej borili onstran Gorjancev, kjer so se po morali poraženi umaknili nazaj na Gorjance. Na samostan v Pletetih so navallili v četrtek, 18. februarja. Samostan je varovala večja protikomunistična četa Partizani so ga obkolili in ga začeli oblegati. Napadalcu so bili v znatni premoči, zato so se branilci omejili na obrambo glavnega poslopja. Dasi so se partizani na vse načine trudili, da bi jih prisilili k predaji, jim je hrabra obramba onemogočila vsak uspeh.

Položaj je postal kritičen za branilce. Ko jim je začelo primanjovati streliva. Partizanom se je posrečilo vdreti na glavno samostansko dvorišče. Doživeli so strahovito presenečenje. Ozdaj se so strelnice in v trenutku pokosile velika števila napadalec. Nenadni strojniški ogenj jih je popolnoma zbežal in naglo so se umaknili nazaj na svoje prejšnje postojanke. Ko je kmalu zatem prišla branilec pomoč od zunaj so partizani uvideli da bi jim vsako nadaljnje napadanje prineslo še večje izgube in nobene uspeha. Naglo so se umaknili nazaj na Gorjance.

Njihove izgube so bile tokrat izredno hude. Žrtve, ki so jih utrli zunanji samostan, so odnesli s seboj; zato pa je na samostanskem dvorišču ostalo zelo veliko trupel. Našli so jih nad 80. Sklenato da so partizani v celoti izubili kakih 200 ljudi. Uspeh pogumnih branilcev je razumljivo zbudil po vsej Dolenski največje zaželenje.

Ti in še drugi uspehi vaških straž in protikomunističnih levičnikov ljudem na deželi vedno več upanja, da bodo kmalu zopet doživeli mirne in za redno delo primerno čase. Dasi je škoda, ki jo je komunizem prizadejal našemu gospodarstvu in ljudem izredno huda, živi še vedno tudi v srh najbolj prizadetih velikih uspeha, da se bodo kmalu kmalu uspešni obnovili. Mrtvih sicer ne bo mogoče več obnoviti, ostal bo samo njihov spomin kot glasen opomin vsem živim, vse druge rane pa bo mogoče počasi zaceliti, da bo znova živela naša lena in plodna Dolenska.

Mladinske sportne igre za leto XXI Rezultati tretjega kola medšolskega turnirja v odbojki

Ljubljana, 17. marca

Tiskovni urad Fašistične zveze sporoča: Tretje kolo medšolskega turnirja v odbojki, ki je bilo odigrano 13. marca, se je končalo z naslednjimi rezultati:

SKUPINA A (MOŠKI)

Učiteljske je premagalo Trgovsko akademijo 10:3, 10:2. Srednja tehnična šola je premagala klasično gimnazijo 6:10, 10:0, 10:4. II. moška realna gimnazija je premagala IV. moško realno gimnazijo 10:6, 10:1, in I. moška realna gimnazija je premagala III. moško realno gimnazijo 7:10, 10:2, 11:9.

Stanje: Srednja tehnična šola 6 točk, klasična gimnazija, I. moška realna gimnazija, II. moška realna gimnazija in učiteljske po 4 točke. IV. moška realna gimnazija 2 točki, III. moška realna gimnazija in Trgovska akademija po 0 točk.

SKUPINA B (MOŠKI)

I. mešana meščanska šola je premagala III. mešano meščansko šolo 10:0, 10:1. II. moška meščanska šola je premagala II. mešano meščansko šolo 10:6, 5:10, 10:5.

II. moška realna gimnazija je premagala klasično gimnazijo 10:6, 7:10, 10:7. IV. moška realna gimnazija je premagala I. moško meščansko šolo 10:2, 10:3 in I. moška realna gimnazija je premagala III. moško realno gimnazijo 12:10, 10:6, 10:5.

Stanje: I. mešana meščanska šola 6 točk, klasična gimnazija, II. moška realna gimnazija

IV. moška realna gimnazija II. moška meščanska šola in I. moška realna gimnazija po 4 točke. III. mešana meščanska šola 2 točki. III. moška realna gimnazija, I. moška meščanska šola in II. mešana meščanska šola po 0 točk.

SKUPINA C (ŽENSKE)

Trgovska akademija je premagala učiteljske 0:10, 11:9, 12:10. Trgovska šola je premagala II. žensko realno gimnazijo 10:7, 10:2. I. ženska realna gimnazija je premagala obrtno šolo 10:1, 10:7 in Trgovska šola je premagala I. žensko realno gimnazijo 10:2, 5:10, 10:4.

Stanje: Trgovska akademija in Trgovska šola po 6 točk. I. ženska realna gimnazija 4 točke, učiteljske 2 točki, obrtna šola in II. ženska realna gimnazija po 0 točk.

SKUPINA D (ŽENSKE)

I. mešana meščanska šola je premagala III. mešano meščansko šolo 12:10, 10:4. II. ženska meščanska šola je premagala II. mešano meščansko šolo 7:10, 12:10, 10:1. II. ženska realna gimnazija je premagala I. žensko meščansko šolo 10:0, 6:10, 10:5 in I. ženska realna gimnazija je premagala klasično gimnazijo 10:5, 5:10, 10:0.

Stanje: I. mešana meščanska šola 6 točk, klasična gimnazija, I. ženska realna gimnazija in II. ženska realna gimnazija po 4 točke, I. ženska meščanska šola, II. ženska meščanska šola in II. mešana meščanska šola po 2 točki in III. mešana meščanska šola 0 točk.

A. Peterlinu-Batogu v spomin

Ljubljana, 15. marca

Iznenada nas je presunila vest, da je v nedeljo zvečer v Leončiču v Ljubljani preminul duhovnik, upokojeni učitelj in slovenski pesnik Alojz Peterlin, brat pokojnega prijatelja — pesnika Petruške.

Pokojnik se je rodil 13. XII. 1872. v Kamniku kot prvi sin stare kamniške pasarske in srebrarske družine. Starši so ga dali študirati. Po dovršeni gimnaziji v Ljubljani in odsluženju enoletnega vojaškega roka je na materino željo stopil v semenišče v Gorici, kjer je bil tudi posvečen v duhovnika. Novo mašo je pel v Kamniku. Duhovniško službo je opravljal nato do prejšnje vojne v raznih župnijah, potem pa je bil vojni kurat. Po vojni je v Ljubljani na učiteljsko opravil še učiteljsko in nato v ožjem krogu prijateljev obhajal še čil in sveže svojo 70. letnico. Zdal se je za vedno umirilo njegovo čvrsto, a nemirno srce.

Alojz Peterlin je bil član znane dijaške literarne »Zadruga« in je tako stal ob zibel slovenske »moderne«. Sam se sicer zaradi raznih neugodnih okoliščin ni mogel razviti v vidnejšo pesniško vendar pa je ves čas z živim zanimanjem spremljal slovensko kulturno, zlasti literarno delo. Leta 1929 je izdal drobno zbirko svojih pesmi »Pot za goru«, kjer se je skušal v pesmih novejšega izvora približati sodobni dikeciji in formi. Tvorna sila pa je bila že opešana in mu prizadevanje ni uspelo v polni meri. Vsekar pa je bil zbirka, zla-

st in v krogih starejših rodov prijazno sprejeta. Poleg tega je pisal dramo »Sonček«, ki je bila nekajkrat z uspehom uprvojena v kamniški »Citralnici«. Delal je še na več drugih delih, v prostem času pa se je zlasti zanimal za astronomijo in je iz te stroke tudi večkrat predaval v ljubljanskem radiu.

Pokojnik je bil vedra natura, stasit korenjak po telesu, po srcu pa blag in mehak. Zdal je prišel na postajo, ki se ji ne izogne nihče. V vrstah znancev po ostal za njim lep spomin, v vrstah prijateljev pa bolestna vrzel.

Ivan Aureht

Iz Spodnje Štajerske

— Novi grobovi. V Mariboru je umrl sinček občinskega uslužbenca Josip Weinger. V grški bolnici je umrl ključavničar Franc Lukas iz Maribora, star 20 let. Njegovo truplo so prepeljali v Maribor. o. t. m. je umrl v Mariboru dolgoletni član SK Rapida Maks Močnik. Več let je bil Rapidov blaginjak.

— Pregled v zgodovino preseljevanja. V petek je bilo v sejni dvorani okrožnega doma v Celju redno mesečno zborovanje okrožnega vodstva. Uvodoma je govoril vodja rasnopolitičnega urada v zvezm. vodstvu dr. Walluschegg o rasnopolitičnem problemu na Spod. Štajerskem. Okrožni vodja Dorfmeister je obravnaval tekoča politična vprašanja. Popoldne so bila na dnevnem redu v prvi vrsti strokovna vprašanja. Predavatelj okrožnega politične šole Duker je na podlagi grafičnega prikaza obravnaval zgodovinsko naseljevanje in preseljevanja na Spod. Štajerskem.

— Poroke. V Braslovcah so se poročili Janez Virant z Vranskega s pekovsko hčerko Rozo Rotar iz St. Ruperta, pekovski pomočnik Anton Žnidar z gospodniško po močnico Marijo Dobrišek, čevljarški moj-

ster Franc Morovt iz Topole z delavko Antonijo Stumberger od Sv. Barbare v Halozah, poljedelski delavec Franc Hrašovec z Angelo Turnšek, oboje iz Braslovca, poljedelski delavec Franc Ortel z delavko Marijo Korun iz Zaklija pri Podlehniku. V Laškem so se poročili Rudolf Hrašnik iz Klada z Ivano Deželak iz St. Lenarta, Jože Lakner iz Laškega z Jerico Bruker iz Dornave pri Ptujju.

— Predavanje o Večnem židu. V ponedeljek je bil prirejen pod okriljem mariborske Ljudske univerze drugi predavalni večer. Na povabilo štajerskega Heimatabunda je predaval rektor Hermann Wedler o »Večnem židu«.

Iz Gorenjskega

— Novi grobovi. V Kranju je umrl Nace Grašič, star 17 let. V Srednji vasi so umrli Marija Vajt, Marija Kepič in Leonhard Stare, v Olševku je umrla Neža Ovsin, v Vrhopolju je umrla Katarina Štirn, v Gor. Gamelnjih Stanislav Zedlnek, v Višnji vasi Franc Ločnikar, v St. Vidu Janez Volčič, na Bledu-Rečici Marija Lucija Lap, na Bledu Miha Taler in Marija Vovk roj. Dobravec, na Bledu Janez Legat in Franc Solar, v Selu Josipina Lukanc roj. Sodar, na Skaručih Berta Pipan, v Stari Fužini Martin Cvetek, Matija Zagar in Janez Solar na Koprivniku Franciška Medja in Verica Sodja, v Studorju Matija Gartner in Jože Rašen v Srednji vasi Ivanka Arh in Marija Arh, stara 92 let, v Lužah sta umrli gostilničar Janez Jakovec, star 66 let in Marijana Perdan, stara 80 let.

— Zborovanje občinskih komisarjev. 9. t. m. je bilo v Kranju zborovanje občinskih komisarjev. Zborovanje je pozdravil vladni svetnik Michels, potem je pa govoril okrožni vodja Kuss o sodelovanju med stranko in državo. Za njim se je glasil k besedi predstojnik finančnega urada v Kranju vladni svetnik Kosim, ki je obravnaval zdaj tudi na Gorenjskem veljavne določbe o plačevanju prispevkov za otroke itd.

— Gorenjska za zimsko p-moč. Šesta državna cestna zbirka za zimsko pomoč je vrgla v Radovljici 15.757,50, v Kranju pa 22.700 mark.

— Priročnik za gorenjske šolske vodje. Okrožni šolski svetnik Helmut Praseh v Kamniku je izdal priročnik za mlade šolske vodje na Gorenjskem pod naslovom D'e Aufgabeb. To je prvi posrečeni poskus da se da na Gorenjskem učiteljem navodila kako naj izpolnjuje svoje težke naloge. Priročnik obravnava narodnosocialistično vzgojo, šolstvo na Gorenjskem, ljudi in jezik, sistematično delo učiteljev itd.

— Nesreče. V Kranju je povzročil avto raznašalko časnikič Marijo Edion, Jože Jeraj iz Zgor. Besnice je padel na cesti z voza ter se pobli po glavi. Zlomil si je pa tu. di rko Ana Ažman se je tevarno vsesela v levo roko. Miha Čerin iz Davače je zadobil hude opekline po obeh rokah in obrazu. Andrej Pipan iz St. Vida se je zelo težko poškodoval. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico na Golniku.

— Poroka. Poročili so se Hans Leditsch, Gregor Koch z Elfrido Elisabeto Till, oboje z Bleda, Valentin Laris s Katarino Kosel, oboje iz Gorij, Josip Stucin z Marijo Dolinšek, oboje iz Dobja ter Franc Soklič z Albino Kokalj, oboje z Bleda.

Iz Hrvatske

— Nemški kulturni film. Hrvatsko nemško društvo v Zagrebu namerava razširiti svoje kulturno delovanje na redno prikazovanje kulturnih filmov. Vsakih 14 dni bodo dobili Zagrebčani nove kulturne filme in tedenske filmske preglede. Vmes bo tudi nekaj zabavnih filmov. Za Nemce, živeče v Zagrebu, bo pa prirejalo društvo tečaj hrvatske.

— Poziv nemškim ženam. Ženski odsek nemške narodne skupine na Hrvatskem je pozval na Hrvatskem živeče nemške žene in dekleta naj se prostovoljno javijo na delo zlasti v kmetijstvu, ker je letos mnogo moških pri vojakih. Neobdelan pa ne sme ostati noben kosček zemlje.

— Iz zagrebškega trgovskega registra. Lani je bilo v trgovski registraciji v Zagrebu vpisanih 51 novih delniških družb s skupnim kapitalom 513 milijonov kun. Lani je bilo ustanovljenih 107 trgovskih družb, 290 novih tvrdk in novih združenj, iz trgovskega registra je bilo pa izbrisanih 8 delniških družb in 164 tvrdk.

— Najdražje blago se ne sme razstavljati. Zagrebška trgovska zbornica je na poziv državnega urada za dolčanje cen in mezd pozvala vse svoje člane s posebno okrožnico, naj v nobenem primeru ne razstavljajo najdražjega blaga, ker to negativno vpliva na splošni razvoj cen.

— Zračni promet med Hrvatsko, Italijo, Nemčijo in Madžarsko. Zagreb ima tudi letos redni zračni promet z Venezo, Milanom, Dunajem, Bečom in Budimpešto.

— Veliko povpraševanje po perutni. Zveza perutinarstvih in zajčerejskih selekcijskih združenj razvija skupno z zajedno za perutnino in divjačino živinno lovanje med ljudstvom za pospeševanje perutinarstva. Prizadeva si zlasti, da bi redili ljudje perutnino boljše pasme. Že ta mesec so se pokazali sadovi njenega dela. Povpraševanje po perutnini boljnih pasem je od dne do dne večje.

— Meteorološka postaja v Požeju. Požeja lobi meteorološko postajo z vsemi potrebnimi napravami. Tako je bilo sklenjeno na zadnji seji občinskega sveta.

— Zavziranje delavcev in nameščencev. Po podatkih Osrednjega zavoda za zavziranje je bilo lani v decembru na Hrvatskem zavzaranih 215.789 delavcev in nameščencev. Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala 69,46 kun. Celokupna dnevna zavarovana meza pa 374.740.000 kun in je bila za 72.880.000 večja kakor v decembru prellanskega leta.

— Pisatelj Vlado Vlaisavljevič umrl. V Jaski je umrl te dni hrvaški književnik Vlado Vlaisavljevič. Rojen je bil leta 1900. Bil je urednik književnega tednika, ki ga je izdal zagrebški Hrvatski založniški bibliografski zavod.

— Filatelistična razstava v korist zagrebških revežev. Od 21. do 25. t. m. bo prirejena v Zagrebu velika filatelistična razstava v proslavo 700letnice proglavitve Zagreba za kraljevsko mesto. Razstavljen bodo vse znamke, na katerih je slika Zagreba dalje vse znamke tiskane v Zagrebu, znamke raznih držav, ki so imele fran. katurno vrednost v Zagrebu in nosijo žig zagrebške pošte in sploh vse znamke, ki se kakorkoli nanašajo na Zagreb. Čisti dohodek razstave je namenjen za mestne reveže.

Podeljevanje prispevkov za nakup strojev, kmetijskih potrebin in za gradnjo kmetijskih stavb

Da bi se podeljevanje prispevkov Visokega komisarijata za gradnjo gospodarskih stavb, namavajo kmetijskih strojev, plemenskih živali in drugih potrebčin (gnojil, semen, sredstev za zatiranje boleznih in škodljivcev) bolj smotno in sedanjim razmeram primerno uredilo, je bilo odrejeno:

Kmetovalci, zadruge ali občine, ki žele napraviti n. pr. sadno sušilnico, toplo gredo, navajati kmetijski stroj ali kako drugo potrebno in ki reflektirajo na podporo Visokega komisarijata, naj to sporoče najprej kmetijskiemu oddelku da se jim more dati eventualno nasvet glede možnosti nabave izbranih sredstev in da se jim, ako je prošnja utemeljena, odobri v mejah proračunskih možnosti v načelu podpore, ki se potem izplača po predložitvi saldirane računa in po odobrenem nakupu oziroma po izvršeni gradnji, ko bo kolavdano od kmetijskega oddelka. Prispevki se podeljujejo za napravo sadnih sušilnic, toplih gred, nakup sejnalnih strojev, triletev in zlatih sredstev do 50% nabavne cene, za nakup plugov za globoko oranje in kultivatorjev na do 33% nabavne cene. Pri toplih gredah se krijejo stroški za napravo oken (okvir in tepel). Zaradi skromnih kreditov se prispevki za talilnice slamoorenice in druge kmetijske stroje ne morejo odobravati prav tako ne za gradnje silosov za kisanje krme, gnojil in lovov, vendar pa bo kmetijski oddelk dobrotno proučil primere, ki bi bili vredni posebnega upoštevanja.

Ako navajajo plemensko žival kmetijski oddelk Visokega komisarijata, mora plačati prošilec, ki želi kupiti plemensko žival in ki reflektira na podporo, kavejco, ki jo za vsak primer posebej določi Visoki komisariat.

Priznavajo se tudi prispevki za nakup prvostvinskih plemenskih živali in sicer do 50%.

Pravilno kolikovane prošnje je treba nasloviti na Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino — kmetijski oddelk in jih poslati preko pristojne občine in okrajnega civilnega komisarijata, ki opremi prošnjo s svojo izjavo (priporočljivo ali negativno). V izjavi je treba zrecno navesti, ali je prošilec večji ali manjši posestnik in če je podpre vreden in potreben. Nakup živine se bo moral izvršiti po navodilu kmetijskega oddelka, ki bo določil pasmo, kraj nabave itd. Po izvršenem nakupu predloži prošilec račun, ki mora biti pravilno kolikov in overjen po okrajnem civilnem komisarijatu, ki potrdi nabavo dotičnega stroja oz. sredstva. Zaradi pilih kreditnih sredstev se bodo mogli nakazovati prispevki le kmetijskim zadruham, ki redno delujejo, občinam in manjšim posestnikom, ki so podpre res potrebni in tudi vredni.

Zaplemba imovine upornikov Gorenca Ivana in Šemrla Ivana

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXII št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, upoštevajoč, da je bil Gorenca Ivan živ. Ivana in Neže Tommasin, bivajoč v Ljubljani, Poljanska cesta št. 69, s sodbo Vojaškega sodišča v Ljubljani z dne 25. februarja 1943-XXI obsojen zaradi udeležbe pri prevratni družbi na 4 leta ječe, z vsemi zakoniti posledicami, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6 naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 101, šteti Gorenca Ivana za upornika po členu 2, št. 3, črki D in da je torej njegova imovina zaplenjena, nadalje upoštevajoč, da je bil Šemrl Ivan s sodbo Vojaškega sodišča v Ljubljani z dne 20. februarja 1943-XXI obsojen na 30 let ječe, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6 naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Šemrla Ivana za upornika po členu 3, črki C in da je torej njegova imovina zaplenjena.

od čili: Zaplenja se vsa premoženja in nepremična imovina, brez zjeme lastnina upornika Gorenca Ivana živ. Ivana in Neže Tommasin, roj. v Raki pri Krškem dne 5. aprila 1907, bivajoč v Ljubljani, Poljanska cesta št. 69, kakor tudi vsa premoženja in neprem. imovina brez izjeme, lastnina upornika Šemrla Ivana živ. Ivana in Neže Tommasin, roj. 20. januarja 1901 v Planini, bivajočega v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 16, v prd Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7 in v izogib kazenskih odredb po členu 8 naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, vsi morebitni imetniki Gorenca Ivana in Šemrla Ivana, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu Napoleonov trg 7/II, stvari ki jih imajo in dolgovce, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Iz nekraine Trieste

Pogreb podpolkovnika Josipa Paolinja. Ob številnem spremstvu je bil pokopan v Triesteu iz b. linščice v ulici Fabio Severo topniški podpolkovnik Josip Paolini, ki je postal po nesrečnem naključju žrtev prometne nesreče. Dobil je poškodbe, ki je za njim podlegel. Na trgu Garibaldi so bile zkežane vrjaške časti. Za krsto so stopali številni predstavniki vojaških in tudi civilnih oblasti.

— Težka tramvajska nesreča se je pripetila na izprehajališču Sv. Andrea v Triesteu. Zaradi nesrečnega naključja je povzročil tramvaj proge 9 g. opodinjoo Olimpijo Daris, staro 33 let in 41letno gospodinjoo Marijo Riguti. Nesrečna Darisova je obležala s poškodno lobjano in je kmalu zatem izdihnila. Riguti je pa je dobila občutne poškodbe na hrtenci ter je bila prepeljana v triestinsko bolnišnico Kraljice Helene. Njeno stanje je zelo resno. Darisova zapušča štiri redolente otroke.

Ogrski pianistini virju z v Triesteu. V dvorani Verdievega gledališča je koncertiral te dni odlični ogrski pianist virtuos Gyula Koraly, ki je doživel nedavno sijajen uspeh na mestu italijanskega pianista.

— Inzeriraj v »Slov. Narodu«!

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 17. marca: Jedit.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kapitan Tempesta in Bajazzo.

Kino Sluga: »Sestanek ob 5«.

Kino Union: Ljubavni napoj.

Retrospektivna razstava akad. slikarja prof. Saše Šantla v Jakopičevem paviljonu.

Poltronierjev kvartet: koncert ob 18.30 v veliki filharmonični dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Mikošičeva cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Sportni pregled

— Dva visoka jubileja. Malo je sportnih društev, ki bi se mogla kakor Dunajski sportni klub ponahati s 60 leti delovanja. Društvo si je pridobilo največjo popularnost s svojo nogometno sekcijo, goji pa z uspehom tudi lahko atletiko, sabljaštvo, boks, kolesarstvo, hokej itd. V Berlinu pa slavi 80-letnico obstoja najbolj znano berlinsko telovadno društvo, ki ima 3000 članov.

— Italijanske nogometne reprezentance med seboj. Italijanska nogometna zveza bo sestavila tri reprezentančna moštva in z njimi odigrala poseben turnir, ki bo 2. maja v Rimu, 30. maja v Milanu ali Bologna in 13. ali 20. junija v Firencah. Prvo moštvo bodo sestavljali igralci, ki so nastopili na zadnji mednarodni tekmi, to je 19. aprila lani proti Španiji. Drugo moštvo bodo tvorili igralci rojeni 1. 1920 in v naslednjih letih, tretje moštvo bo po poizkusno moštvo, ki naj bi igralo po posebnem sistemu.

— Okrožni prvaki v diviziji C. V večini okrožij divizije C so v nedeljo zaključili prvenstva. Prvaki posameznih skupin so postali doslej naslednji klubi: Pro Gorizia, Verona, Biellese, Parma, Forlì, Lecce in Catania. Z zmago so si pridobili tudi pravico nastopiti v kvalifikacijskih tekmah za vstop v divizijo B. Te tekme se bodo verjetno začele že v nedeljo 4. aprila.

— Nedeljske švicarske ligaške tekme. V Švici je bilo v nedeljo na sporedu ob lepem pomladanskem vremenu že 17. kolo ligaškega prvenstva. Vodilni curiški klub Grasshoppers si je znova utrdil svoj položaj, ker je premagal na svojem igrišču Cantonal 2:1. Drugoplasirani Lugano, ki zaostaja za Grasshoppersom 6 točk, je bil poražen od Sankt Gallena 3:2. Končno je še Lausanne premagala Biennno 2:1. Vse druge tekme so se končale neodločeno: Basel—Young Boys 1:1, Luzern—Greuchen 4:4, Servette—Young Fellows 0:0 in Curih—Nordstern 1:1.

— Meddržavna nogometna tekma Švica—Hrvatska bo 4. aprila v Curihu mesto

Novo četrtletje Dobre knjige

V treh knjigah bosta izšla dva sijajna romana

V začetku prihajajočega teden bo izšla naša, pri čitateljski publiki že splošno znana zbirka »Dobra knjiga«. Bo to naša pisatelj H. P. Jacobsena zgodovinski roman »Borba z bogovi«. Preprani so, da bo sprejet z velikim zanimanjem in bo zaključen drugo četrtletje dobre knjige.

V tretjem četrtletju se zbirke odličnih romanov bo izšlo najprej v dveh knjigah delo Louisa Bromfielda »Veliko deževje«, roman iz sodobne Indije sledi bo roman »Nihče se ne vrne«, znane ljubanske pisateljice Albe de Cespedes.

Alba de Cespedes

»Nihče se ne vrne«

Roman je dosegel deseti izdaj v Italiji in preveden je v 17 tujih jezikov. Je velik roman o mladosti ljudi. Pred nami razvija usoda ne samo glavnih junakov, ampak tudi celotne vrste drugih ljudi, ki so v zvezi z njihovim življenjem. Zanimajo nas različne usode, deklisne, majhne življenjske drame, izvrstno pleteni dogodki, ki se vrste s filmsko hitrostjo, krasni opis narave — vse to je moč, to pčano v tej umetniški zrelki knjigi. Njega nas nauči spoznavati življenjske resice, da se ne more nihče vrniti v prejšnje življenje, da ni več poti nazaj, marveč samo naprej, pa naj bo tam slabo ali dobro!

Louis Bromfield

»Veliko deževje«

Roman uživa svetovni slavo in je preveden že skoraj na vse evropske jezike. Pisatelj je dolgo živel v Indiji in je štiri leta pisal svoj roman. V njem zaživijo pred nami ta čudovita, za nas pravljica dežela, o kateri pravi sam pisatelj, da je dežela divjih pretrav, kjer sta okruženost okrutnejša in lepota lepša, kakor kjerkoli drugje. Kajti to je dežela zgočega sonca, zasušenih ravlin in divjih naljov, kjer ni nikoli popolnega miru, dežela, polna kač in divjih zveri, poplav, suš in potresov, dežela, kjer je narava pošast, ki je ljudje ne morejo ukrotiti. Osebe v romanu, domačini in Evropeci, so tako mojstrsko opisane, vsebina dela je tako zanimiva in napeta, da bo spadal ta roman med najboljše knjige, kar jih izide v letošnji zbirki.

Roman »Veliko deževje« bo obsegal, kakor rečeno dve knjigi od katerih bo vsaka imela okrog 350 strani. Izšli bosta hitro zaporedno prva v drugi polovici aprila, vsekakor pred Veliko nočjo, druga pa takoj v začetku maja. Tako da b' do čitateljskega čakanja na nadaljevanje Roman »Nihče se ne vrne« bo nato izšel sredi junija in bo tu, di mel okrog 350 strani.

Naročite se na »Dobro knjigo«

Romanj DK se tiskajo v omejeni nakladi, kolikor je pač prijavljenih naročnikov ker je le na ta način mogoče zmanjšati na kar nižjo mero in je s tem omogočena tako nizka cena. Prvi tri romani DK so zato že razprodani četrti in peti pa so na razpolago le še v nekaj izdihih. Ako si h' čite zapovedi, da bosta gori navedene romane zanesljivo dobili in to še po znižani ceni, se torej naročite na »Dobro knjigo«, ki vam bo prinesla vsak mesec nov zanimiv roman.

Kakor doslej bodo romani DK tudi v tretjem četrtletju na razpolago v dveh izdajah. V brširani in vezani. Slednja bo obenem tiskana na boljsem papirju, vezana pa odles v polplatru. Mesečna naročnina, ki odgovarja ceni za eno knjigo, bo znašala za romane DK od aprila dalje

a) za naročnike »Jutra« in »Slovenskega naroda« 10 lir za brširano in 20 lir za vezano izdajo,

b) za ostale naročnike DK 11 lir za brširano in 22 lir za vezano izdajo.

V podrobni prodaji bo cena knjigam za približno 30% višja.

Naročnike sprejemajo v Ljubljani uprava naših listov v Narodni tiskarni in v eni inkasanti v Ncvm mestu pa podružnica »Jutra« in »Slovenskega naroda«. Iz ostalih krajev se naročniki lahko javijo po pošti.

Vse dosedanje naročnike, ki bi iz kakršnega koli razloga nadaljnjih romane DK ne želeli več prejemati, prosimo, da to sporočijo ob prevzemu knjige za marec ali pa svojo odpoved najkasneje do konca t. m. sporoče upravi naših listov. Od 1. mar. ga 31. marca odpovedi ne bomo prejeli, ga bomo smatrali za naročnika tudi za novo četrtletje naše zbirke.

Prosimo vse naročnike, da ohranijo »Dobro knjigo« svojo naklonjenost ter opozarjajo nanjo tudi svoje prijatelje in znance.

DNEVNE VESTI

— Na polju slave je padel narednik Attilij Scandola, po rodu iz kraja Stagno Lombardo. Pokojnik je izšel iz domačih fašistiških organizacij.

— Hčerka je podlegla za smrtnimi poškodbami, mati je ostala pri življenju. Po nesrečni naključju se je primerila v ulici Monte Santo v Goriziji usodna nesreča, ki je terjala mlado človeško življenje. 45-letna železničarjeva žena Josipina Grusovin se je peljala s svojo petletno hčerko Blanko na kolesu. Izognila se je sovornemu avtomobilu, ki je približal zadaj po cesti, pa je spet krenila proti smeri ceste. Toda v naslednjem hipu je prišlo od zadaj drug tovorni avto, ki Grusovino zanj ni vedela. Nesreča je bila navzlic hitremu soferjevemu zaščitnemu manevru neizogibna. Mati in hčerka sta bili vrženi s kolesa in sta obežali na tleh. Hčerka je imela počeno lobanjo in je kmalu zatem izdihnila. Mati pa je zadobila le lažje poškodbe na obeh nogah. Zdravi se v gorizijski bolnišnici.

— 29 tipov nogavic. Iz Rima poročajo: Na podlagi najnovejših odredb korporacijskega ministra, ki se nanašajo na proizvodnjo tipiziranih nogavic, je dovoljena sedaj proizvodnja 29 vrst nogavic, med temi je 13 vrst ženskih nogavic, 7 vrst moških nogavic, ostale vrste so po večini namenjene deci in mladini. Z 29 tipi nogavic je v polni meri ustrezno dejanskim potrebam potrošnikov.

— Močne potresne sunke so beležile dne 15. marca potresomerne naprave v Jeni in sicer ob 13.11, 13.55, 18.30, nadalje ob 3.44 ter med 6 in 7 naslednjega dne. Strokovnjaki sodijo, da imajo precej močni potresni sunki svoje središče v obrobni predeli Vzhodne Azije. Najmočnejši sunki so bili zabeleženi ob navedenem času 18.30.

— Stopila je z vlaka in rodila zdravega dečka. V vlaku, ki je vozil iz Trevisa proti Rdinu, se je peljala tudi 41-letna Antonija Picco iz Pordana pri Udinu. Piccova se je počutila med vožnjo zelo slabo in se je nagnila obrnila na železniško mliničnico s prošnjo, naj ji stoji ob strani, ker se čuti zelo slabo. Mliničnik ji je pomagal iz vlaka na prosto, da bi zadela nekoliko svežega zraka. Toda čim je stopila iz vlaka, je kriknila. Rodila je zdravega dečka. Mater in novorojenčka so prepeljali v bližnjo bolnišnico. Oba sta zdrava in se dobro počutita.

— Plenična oporoka. V Bologni je umrla. Vincenc Pagliara, ki je doživel častitljivo starost 82 let. Prepeljali so ga v rodno mesto Salerno, kjer je bil pokopan. Pri sestavljanju oporoke ni pozabil na svoje rodno mesto, na Salerno. 200.000 lir je volil salernski občini za preureditev ter izpopolnitev salernske bolnišnice, 50.000 lir v roke salernskemu županu za salernsko podporno ustanovo, 50.000 lir v prid pomorskim in planinskim kolonijam, 10.000 lir za protituberkulozno borbo, 10.000 lir za revne salernske družine, 10.000 lir pa za pokrajinski Dopolavoro.

— Čagliarijske žrtve. Iz Rima poročajo: Izgube, ki so bile ugotovljene ob zadnjem povračnem bombardiranju Čagliarija, so narasle na 652 mrtvih in nekaj stolet ranjenih. Med mrtvih je več državljanskih varjev.

— Najstarejša kapucinska cerkev poružena. Ob pritiski zadnjega zračnega napada na Palermo je bila poškodovana in poružena najstarejša kapucinska cerkev. Ene di podzemskih galerij, kjer so številni poboji, je bila tudi razdejana. Unčevanje cerkvenih stavbinih umetnin vzbuja ed verniki veliko ogorčenje.

— Zaključek pravde. Ki je trajal 150 let. Te dni je bila zaključena v Boriju anmiva pravda. Ki je trajala skupno z raznimi prejšnjimi 150 leti. V XVI. stoletju je bilo nemareč takozvano zemljišče »Murgia« po državi opuščeno,

potem ko je služilo vzreji konj. Prodano je bilo Vincencu Melodiju. Toda tedaj je vložila občina Laterza tožbo proti družini Melodia, ker je stala na stališču, da pripada edino njej lastninska pravica do omenjenega opuščenega zemljišča, ki je nekoč služilo splošni uporabi. V teku pravde so bili zbrani nešteti pravni dokumenti. Pravda, ki je trajala celo stoletje in pol, je bila sedaj zaključena s priznanjem pravic družini Melodia do omenjenega zemljišča.

— Industrijska proizvodnja paradižnika. Med poglavitnimi italijanskimi prehranjevalnimi industrijami avtaričnega značaja zasluži v prvi vrsti pozornost industrijska proizvodnja paradižnika. Glede obdelane površine paradižnika za industrijsko uporabo navaja avtarični dopolnilni vestnik agencije »Agite«, da beleži v zadnjih dvajsetih letih nenavaden razvoj, saj je narasla od 21.500 ha v letu 1910 na nad 51.300 ha v letu 1940. V tem razdobju je presegla industrijska proizvodnja paradižnika 11 milijonov metr. stotov letno. Obsežnost paradižnikovih nasadov omogoča že danes proizvodnjo 25.000 m. stotov konzerviranega paradižnika dnevno. Obrati, ki služijo tej proizvodnji, so se sijajno razvili. Sedaj jih je okoli 800. Nad 500 teh obratov pripada veliki industriji, 143 pa lahko uvrstimo v kategorijo srednjih obratov. Treba je upoštevati, da dovoljujejo posebni podrobni ter pokrajinski pogoj, ki jih ima Italija, poseben prednostni položaj, s kakršnim ne razpolaga nobena druga država v Evropi. V načrtih proizvodnje ter gospodarske organizacije v povojni dobi poudarja agencija »Agite«, da zasluži paradižnikova industrijska proizvodnja posebno poudarjanje ne samo glede potreb notranjega trga, ampak tudi za zalaganje mednarodnih tržišč. Omeniti je, da je dosegel izvoz konzerviranega paradižnika iz Italije v boljših letih do milijona in pol m. stotov.

— Poroka na položaju protiletalskega topništva. Iz Milana poročajo: Na položaju protiletalskega topništva »P. E. Crespi« je bila svečana poroka. Legionar Michael Pappagallo se je v navzočnosti poveljnika pete legije poročil z gđc. Angelino Bassi. Priči sta bila senior Frattini in centurio Manetti. Vojaški kaplan Torta je naslovil na mladoporočca izpodbudne, tople voščilne besede. Mladoporočca sta bila po ženinih tovariših gostoljubno pogostena in počastena.

— V spomin padlih nemških vojakov. Ob obletnici spominskega dne padlih nemcev so bile tudi po vseh večjih italijanskih mestih primerne počastitve. Milanska nemška skupnost se je zbrala na milanskem pokopališču, kjer se je poklonila spomenu padlih nemških vojakov. Pietetni počastitvi so prisostvovali generalni konzul von Helem, konzul Meissner ter zastopstva italijanskih oblastev in narodne soc. stranke.

— Sanje, ki jih je potrdila resničnost izpolnitve. Iz Valenze poročajo o zelo zanimivem dogodku. 55-letna kmetica Karolina Porcelli iz kraja Pecetto je sanjala, kako jo je klicala k sebi njena 52-letna sestra Matilda, poročena Poggio, ki je ležala v agoniji v postelji. Porcellijeva je bila zaradi sanj zelo razburjena ter je o njih pripovedovala svojemu možu. Čez nekaj ur se je že pokazala resničnost sanj. Prejela je namreč brzojavno sporočilo svojega svaika, naj takoj odpotuje v Savono, ker jo želi videti njena nevarno obolela sestra.

— Italijansko središče za sredozemsko študije — pravna oseba. Rmski Službeni list objavlja kraljevi odlok, s katerim se proglašja italijansko središče sredozemskih študij za pravno osebo. Naloga omenjenega središča je, kakor znano, vzgajati ter oblikovati v Italijanih sredozemsko zavest.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Velik glasbeni film, poln iskrenega veselja, živahnosti, zabave z originalno zgodbo ljubezni

Sestanek ob 5.

Michael Bartlett, June Knight
Predstave ob običajnih urah

KINO UNION — TELEFON 22-21

Sijajen film po znani Donizettijevi operi

Ljubavni napoj

V glavnih vlogah: Margherita Carosio, Armando Falconi in Roberto Villa. Pojejo: Margherita Carosio, Ferruccio Tagliavini in Vincenzo Bettini

Predstave: ob delavnikih ob 16. in 18.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Dnevno dva sporeda:

Ob delavnikih ob 14.30 in na praznik ter v nedeljo ob 10.30 zgodovinski ve-

lefilm iz križarskih vojska

Kapitan Tempesta

Adriano Rimoldi, Doris Duranti, Carlo Ninchi

Ob dela ikih ob 16.30 in 18.30 ter na praznik in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 najnovejši pevski film

Beniamina Giglija

Bajazzo

Film o nastanku slavne Leoncavallo-

ve istoimenske opere. — V glavnih vlogah: Alida Valli, Paul Hörbiger

— Delavnost zarskega Dopolavora. In-

tenzivna delavnost, ki jo je razvil Dopolavoro Zare v prvih mesecih tekočega leta, je bila prikazana v obsevnem poroču pokrajinskega ravnanstva Dopolavora v Zari. Iz tega poročila, ki ga objavlja dal-mazski dopolnilni vestnik agencije »Agite«, je povzeti, da je bilo ob 20-letnici Pohoda na Rim razdeljenih 9500 podarjenih paketov, nadalje 18.400 paketov-daril za vojaško Befano in razen tega še 4000 podarjenih paketov. Nadalje je bilo uprizarjenih 73 predstav. Razdeljeni so bili tudi radijski aparati. Organiziranih je bilo 20 letijskih, razen tega številne spornne manifestacije. Na umetniško odskrm torišču se je posebno odlikovala filodramatična skupina »Città di Zara«, ki je uprizarila več predstav v prid šolskim kuhinjam. Nadalje je bilo ustanovljenih več tečajev, predvsem tečaj za pouk nemščine s 110 vpisanci, daktilografski tečaj s 151 vpisanci, računovodski tečaj s 37 vpisanci. Organiziranih pa je bilo tudi več boksarskih, veslaških in nogometnih tekem, pri katerih je sodelujoča mladina lahko izpricala svojo sportno spretnost ter izvežbovala.

— Junaska smrt alpskega častnika. Na čelu svojih alpincev je padel poročnik Dorwall Perlati. Pokojnik je bil po rodu iz Triesta. Studiral je na tehničen zavodu »Leonardo da Vinci«. Posedel je predavanja na florentinski ter milanski univerzi. Promoviral je iz pedagoške stroke na rimski univerzi. Živahno je sodeloval v fašistiških organizacijah v Triestu, Senni, Aidussini, Montoni, Goriziji ter Zari. Udeležil se je vojne na zapadnem in jugoslovanskem bojišču, nakar se je prijavil za oddetek padalcev. Odrinil je na rusko bojišče, kjer je našel junaska smrt v hrabri borbi proti številčno nadmočnemu sovražniku.

— Izročitev izkaznice spalskega fašistom. Iz Spalata poročajo: V Liktorskem domu v Spalatu je bila v navzočnosti Prefekta in drugih predstavnikov svečana izročitev strankinih izkaznic spalskega fašistom, ki jo je opravil spalski Zvezni tajnik s primernim nagovorom. Zatem je spalski Prefekt pohvalil delovanje spalskega fašizma.

— Lep uspeh italijanskih modnih vzorcev v Švic. Glavna italijanska modna podjetja so priredila v Švici bogate zbirke modnih vzorcev za pomladno in poletno sezono 1943. Kakor poročajo švicarski listi, so dosegle omenjene zbirke veliki uspeh. Nakup modelov in tkanin je bil zelo živahen, kar priča o visoki stopnji izpopolnitve ter kvalitete italijanske oblačilne industrije.

— Razstava italijanskih umetniško obrtnih izdelkov v Stockholmu. Umetnostni nadzornik v švedski prestolnici je objavil in razglasil, da bo odprta prve dni aprila v stockholmskem nacionalnem muzeju razstava italijanskih umetniško obrtnih, predvsem steklenih in čipkarskih izdelkov, ki imajo svoj sloves po vsem svetu.

IZ LJUBLJANE

—lj Popravljanje ograje. Lani nekako proti koncu meseca julija smo poročali o popravljanju nenavadne ograje pri nekdanjem Kolmanovem dvorcu na Večni poti, ki si ga je kupno pridobila šele pred nedolгим časom mestna občina. Pri tisti priliki smo obenem mislili, da bi bilo pač treba poravnati tudi ob zgornjem koncu tega posestva ograjo, ker se je sprico mehkih tal sčasoma nagnila precej navznoter. In res so jeli popravljati pred kratkim mestni delavci to ograjo. Frežežni del njene betonse podstave so tako na cestni kakor vrtni strani globoko odkopali, odkot pitalne vode, da uredili in polstavo temeljito uvrstili. Toda približno nad dva metra menda le preveč poškodovane podstave so docela porušili in jo grade znova. Železno ograjo, stoječo zdaj lepo pokonci, so očedili rje in jo osmorno prebravali z minimumom.

—lj Prenavljanje nasadov. Ugodno vreme, trajajoče z redko izjemo od jeseni skoraj zimo, je pospeševalo vrtnarska dela v parkih in drevoredih tako, da so, kar se tiče čiščenja v njih sploh, a posebej pomlajevanja drevev in grmičevja, z obrezovanjem in že delnega presajevanja enoletnih cvetic in trajnic, precej, ako že ne povsem opravljena. Steno dosluženno rastlinstvo je moralo narediti prostor mlademu tu in tam. Toda v tem pogledu ostane seveda še vedno in dovolj takšnega, kar naj se po možnosti prej ali slej izboljša. Pri tem mislimo danes posebno na drevev in srednjem delu Ceste Soske divizije — med Miklošičevo in Bielwosovo cesto. Zasažen

je s platanemi. Sprva so bila čelna drevesa, zdaj pa so večinoma že bolj ali manj, recimo, pohabljena. V več jesenih jim je hudo škodoval namreč prezgodnji sneg, ker se ni takrat z njih odpoldo listje. Polomljene veje so odstranili, odnosno drevesa enostranski in le toliko obrezali, kolikor je oviralo večjeje promet električne cestne železnice, katere proga drži med drevoredom. Te platanse niso jandanes nič kaj lepe, ker je zelo nagnjeno njihovo vejaje na obstranska dela široke ceste, namenjena splošnomu prometu. Zato bi bilo dobro, ko bi platanse enkrat obrezali strokovnjaki, da bi dobile njihove krone mišneje otliko, kakršno imajo na primer po večini čez cesto, za železniško ograjo, drevesa (med njimi tudi nekoliko platan), ki so jim pred leti s primernim obrezanjem pripomogli do boljše rasti železniški nemeščenci.

—lj Nov zasad drevev in grmičevja. V Suhičevi ulici, preilamskim podaljšani in lani smotno urejeni, so uslužbeni mestne vrtarje začnejo dni prekopali dolgo gredo vzdolž kamnitega zidu, ki ograjuje vrt uršulinskega samostana in je rasla v minulnem letu na njej različna zelenjad. Zoj so zasačili gredo bolj na redko z drevesi in grmičevjem. Med vsaj enim rastlinami so zlasti jagnjel, lipa, gaber, nagelj, okrasni beli trn, gledičja ali Kristova akacija z močnimi, več centimetrom dolgimi, razraščeni trti, trobovnik ali cigarovec (Catalpa bignonioides), prav lepo drevo, zaneseno v Evropo z vzhoda severnoameriških Združenih držav in imajoče velike liste srčaste oblike, bele, znotraj bagrenorodeče in rumeno marogaste troboste cvete, čisto jako dolge late in viržinkam podobne stroke. Greja bo, ko ozele na njej trava, v okras ceste, seve če je ne bodo nespametni škodljivci tako pomalirali, kakor so grdo zdelali s hojo že marsikatero druge mestne nasade, in sicer brez zasluzene kazni.

—lj Retrospektivna razstava slikarja in skulptarja Saše Šantla v Jakopičevem paviljonu je redke kulturne dogodek, ki je vzbudil med resničnimi prijatelji upodabljanje umetnosti veliko zanimanje in splošno pozornost. Velika razstava, ki je lep prikaz umetnikovega plodnega dela skozi desetletja, obsega skoraj 300 umetnin in sicer: 82 olj, 33 akvarelov, 180 in ilustracij, radirank, 28 lesorezov in 84 del broječa cikla slovenskih skulptateljev in ljudskih noš. Razstavljena je tudi velika slika »Slovenski skulptatelji«, ki zavzema ves prostor pred nje stene glavne razstavne dvorane. Razstava bo odprta do 4. aprila t. l.

—lj Za red v tramvajem prometu, ki je v našem mestu zmeraj bolj živahen, skrbje številni napisi po vozovih in uredbe, ki se jim velika večina potnikov rade volje pokorava, saj vedo, da z discipliniranim vedenjem koristijo sami sebi in skupnosti. Nekateri pa se še zmeraj nočejo p.drediti pravilom. Zlasti neradi se privajajo nujnosti, da se je treba pomikati zmeraj proti sprednjim vratom, ker sicer se utegne zgoditi, da voz odpelje s postajališča, preden more izstopiti kdor želi, in da morajo vsi tisti potniki na stopnici zadnjih vrat, kjer ne bi smeli, ter se zaradi brezobzirnosti posameznikov izpostavljajo nevarnosti. Hitro obratovanje tramvajevskih voz je v veliki meri odvisno od potnikov samih. Kdor namerava kmalu izstopiti, naj krene takoj, ko je vstopil v voz, na sprednjo ploščad ali vsaj do prednjih notranjih vrat, da ne bo povzročal nepotrebnega pretravanja, ko bo voz že stal na zaželeni postaji. Če se pa kdaj pelje do končne postaje, je povsem razumljivo, da lahko ostane v zadnji pločvi voza ali pa celo na zadnji ploščadi. Tako delajo po vseh večjih mestih naše zemlje in baje tudi drugod po svetu, kjer imajo električno cestno železnico. Da bi clajšala premikanje v notranjosti, je bila uprava odstraniti skoraj polovico sedelcev.

—lj Paša pamet. V zmeraj živahni Se-lenburgovi ulici je one dni vzbujal pozornost velik pes voljeje pasme, ki se je najraje zadrževal na odseku ulice od »Ria« do Zvezde. Lepa žival je včasih tudi legla sredi ceste in se ni zmenila za motorna in druga vozila, ki so švigala v obe smeri in se ji umikala. Nekoga dne je pes udobno ležal na desni tramvajski progi v smeri proti Zvezdi. Ker sem videl, da bo odpeljal vsiki tramvaj izpred kavarne »Emone«, sem postal in radovedno čakal, kaj bo. Prav takrat je pribrel mimo tramvaj z Viča in volčjak se ni niti zmenil zanj, čeprav ga je videl, in prav tako ne za osebnih avto. Oba tramvajska voza sta se srečala pred glavno postjo, nakar je voz Splošna bolnišnica—Vič nadaljeval vožnjo proti Zvezdi. Ko je tramvaj dospel nekaj metrov pred kretnico, je pes, ki ga je že prej opazoval, čeprav sprevodnik ni pozvonil lepo ustal in se umaknil z izogibalne proge na progo, po kateri je pred nekaj trenutki švignil tramvaj proti glavni postji...

—lj Mojtra Frana Klemenčiča umetnostna razstava v Kosovem salonu v prohodu nebotičnika se bliza zaključku, zato opozarjamo zainteresance, naj p.rhite z ogle-dom odličnih slk. Sedanja razstava je prva Klemenčičeva razstava po veliki kolektivni razstavi, ki jo je priredil v Jakopičevem paviljonu leta 1941. Na ogled so postavljene uspešne krajine in tihotizija.

—lj Nove palače ob Celovski cesti. Ob dolgi Celovski cesti, ki je ena izmed najlepših cest bel. Ljubljane, so v zadnjih letih zgradili večje število stanovanjskih hiš, med njimi več lepih trnadostropnic. Na-sproti drsališča »Ilirijec« je zrasel blok sodobnih trnadostropnih stanovanjskih hiš, v bližini stare mitnice na levi strani ceste pa so sezidali še eno trnadostropnico, ob kateri stoji v surovem stanju še ena taka stavba. Poleg teh hiš pa so zgradili tudi nekaj dvonadostropnic na obeh straneh ceste. Nove stavbe so zgradili tako na spodnjem kakor na zgornjem delu te pomembne prometne žile. Največje in najlepše pa so palače na desni strani ceste eno tramvajko postajo pred remizo. Tam je stavebenik Angelo Battelino zgradil v strnjeni vrsti štiri štirinadostropne palače. Vse so že v surovem stanju pod streho in dve imata vstavljene tudi oknice in okna. Prav tako je pripravljen večji del materiala za notranjo opremo. Nove palače imajo p.dprilicije, visokopritličje, štiri nadstropja in podstrešje. Okna so zelo velika. Stanovanja bodo odgovarjala vsem sodobnim zahtevam. Visoka poslopja bodo vse Celovski cesti v okras in predstavljajo velik korak k njeni dokončni zazidavi. V neposredni bližini n- vili poslopja pa je že pripravljeno ozemlje za nadaljnjo novo hišo. Palače so pomak-znjene nekliko stran od cestišča, da bo dovolj prostora za primerno širok pločnik.

—lj Družina kše skromno stanovanje. Uradnik se je obrnil s prošnjo na naše uredništvo, naj bi mu p.magal najti pri ljudih, ki imajo kaj razumevanja za družino brez strehe, poiskati stanovanje. Zadovoljen bi bil tudi z naekromnejšim stanovanjem. Zdj mu je odpovedano dvos.b-

no stanovanje za Bežigradom, kar se bo vanj vseli gospodar. Uradnik, oče treh otrok, je dobil dopust, da je iskal stanovanje. Bil je dan za dnem na rogah, a ni imel sreče. Prihadeni mesec se bo moral iseliti — toda kam? Zena je zdaj bolna, da mu ne more pomagati pri iskanju stanovanja in dovolj dela ima z gospodinjstvi-mi zadevami. Ali bi res nihče ne mogel vzeti pod trcho poštene, mame in skromne uradniške družine? V uredništvu najemo-dajalec lahko zve naslov.

—lj Delavska prosvetna prireditve. Pokrajnska delavska zveza vabi delavce in nemeščence, zlasti pa svoje člane in odbor-nike in njih družice na delavsko prosvetno prireditve, ki bo v nedeljo, dne 21. marca ob 4. uri popoldne v dvorani Pokrajnske delavske zveze na Miklošičevi cesti. Na sporedu so povsle in recitacijske točke.

—lj Živilski trg. Na trgu pri branjev-cih je danes prevladovala oranžna barva — naj več je bilo oranž, ki jih pa tudi ljudje najbolj kupujejo med uvoženim blagom. Menda gre bolj v denar le še cvetčata, ki je je bilo tudi čanes nekaj lepe n.predaj. Med uvoženim zelenjavo je bilo največ salate. Na zelenjadnem trgu je bilo med domači-mi pridelali rajveč motovilec. Pozornost je budila že berivka — lep trnovski rekord, Zrasla je pa seveda v topli gredi.

—lj Še vedno precej hladno. Davi je bi-lo precej hladneje kakr včeraj zjutraj. Burja se vedno chaja in včeraj je očistila cvačaje, da je bila pretelka noč jasna. Zato se je picece ohladilo. Go davi, ko je znašala minima na temperatura — 4 stop. C. Zra-ni tlak je včeraj narasel za milimeter, tako da je davi znašal 766 mm. Sedanje vreme bo najbrž ostalo še nespremenjeno.

—lj Mozem priporočamo, da kupijo svo-jim žezam Gosposidnski kolektor za 1.1943. Ne bo jim žal, ker se jim obeta skrbnejše pripravljene in koristneje izrabljene hra-na. Navodila za pripravljanje jedil nudijo močnost tudi s skromnimi sredstvi in s skrajno štednjo zadovoljuje lačne žolodec in zadostiti zdravstvenim potrebam prehrane.

—lj Opozarjamo na nocojšnji koncert Poltronijevnega kvarteta, ki ko točno ob pol 7. uri v veliki filharmonični dvorani. Spored koncerta, ki bo nudil izrelo velik umetniški užitek je naslednji: Beethoven: Kvartet op. 74 (Harfenkvartet) in Smetanov kvartet: Iz mojega življenja. Občinstvo prosi-mo, da zasade svojo mesta pred pol 7. uro in omogoči tako točen zdetek. Predprodaja sedelcev in stojšč v knjigarni Glasbene Maticе, pred zdetekom koncerta pa v veži Filharmoničnega poslopja.

—lj Že danes je treba misliti na pri-pravljanje gred in razdelitev vrta. Kdor hoče doseči na vrtu uspehe, mora vata dela pravčasno in tčno opraviti. Potrebna na-vodila najdete v knjizici: Skulj, Delovni kolektor za vrt in sadovnjak, ki se dobi v knjigarni Tiskovne zadruge, Se-lenburgova štev. 3.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 17. marca, ob 17.30: Jesen. Red Sre-da.

Cetrtek, 18. marca, ob 17.30: Ples v Trno-ve-m. Red Cetrtek.

Petek, 19. marca, ob 17: Primer dr. Hirna.

Izven. Znižane cene od 15 Lir navzdol.

Sobota, 20. marca, ob 17.30: Veliki mož.

V pouk dolenjskemu kmetu —

pred sto leti, da bi več pridelali in da bi dolenjsko vino bolj slovelo — Pospesjevanje sadjarstva

Navedli smo nekaj zanimivih odstavkov iz znamenite škocijanske knjige, ki jo je pisal župnik in pisatelj Janez Zalokar. Ta znamenita knjiga osvetljuje kulturne in socialne razmere pred sto leti na Dolenjskem. Iz njih vidimo marsikaj tudi o dolenjskem kmetijstvu pred sto leti. Nauke, ki jih je dal Zalokar svojim župljanom, ponavljamo pogosto še danes: marsikaj je treba še vedno dopovedovati ljudem prav tako vztrajno kakor pred sto leti.

Vino namesto kisa...

Dolenjci v mnogih vinorodnih krajih potrjujejo grozdje prezgodaj, tako da pridelajo kislilo ali slab kis namesto vina. Tako je bilo tudi pred sto leti. Zalokar je l. 1843 v oznanilu na 18. pobinkočno nedeljo tako učil župljane: »Bog nam je ta teden lepo vreme dal, naša dožnost ga je zato zahvaliti, upamo pa tudi o njegovga usmiljenja, da bo nam tudi ta teden še ga dal. Farmanje! vaša navada je, ne zelene pšenice, ne bele ajde žeti, ampak čakate, da je oboje zrelo; grozdje, farmanje, bi, če bi se ta teden h teli potperiti dčozirilo, de bi dobro vino 'meli, kjer zdej še ni dosti zrelo, ki se kiso. Sej menide vendar jesa na boste namest vina perpravljali. Jst bi rad, de bi naše vino bolj v čast peršlo.«

Pospesjevanje sadjarstva

Sadjarstva na Dolenjskem niso začeli pspesevati šele v novešem času. Da so se že pred sto leti zavedali velikega pomena sadjarstva, sprevidimo iz Zalokarjevega oznanila l. 1844: »Ker je dan s, evangeli od deincev v vinogradu, vam hočem kaj nekaj perporočiti, kar mislim, de bo vam k pridu. Vem, de je v naši fari veliko lepiga in dobrega sadja, veliko lepših sadnih dreves, pa vendar mislim, de jih ni nikoli preveč. Sej veste, kako prijetno je po leti, v jeseni in po zimi, ako se zlahka sadje lahko povsot dobi, koliko otrokam in odraslim zaleže, kako lahko se tudi prida in marsikakšni krajcar zanj dobi, tako de od tega ni treba nič govoriti, ker je povsot znano. Veste pa tudi, de imate še veliko prstorov, kjer bi lahko lepo sadje rasi, in ga ni. Perporočim vam tedaj, farmanje, rasadite si toliko sadnih dreves, kolikor nar bolj morate, zgodnja, srednja in poznega sadja, zlahka in navadnega, češenj, češpelj, hrusk, jabolk, breskov, orehovi itd. Nikar ne recite: kdo bo sad čakal? Ker veste, de, če drevesa pred škodo obvarjate in lepo oskerbljujete, kmalu se dočakate. In pa spomnite se, de so vaši spredniki ga sadili in cepili, in vi ga zdej vzijate in ga bodo vaši otroci za vami. Bditite svojim sprednikom hvaležni in tudi vi kaj tečiga tistim, ki b do za vami peršli, perpravite; gotovo, če imate dobro serce, vas bo veselilo. Tudi ne bo toliko tatov sadja, če bo povsot dovolj ga. Ker se bo zdej kmalu pomlad začela, vam perporočim mžeje in fantje, nasadite in nacepite sadnih dreves povsot, kjer koli se da pred živino obvarovati; tudi clo od gormov in po hostah, ne po dvoje ali troje ampak po sto in st. Kaj pa škodli, če ga bodo otroci, pastirji vzijali? Samo po nogradih in ob njah visokih dreves ne sadite. Po gmanjih in po vertih pa kolikor narveč morate. Učite se, fantje, vsi drevesa cepiti, de se boste za svoje stare dni in za druge lepo pomoč perpravili. Bogajte, in kolikor narveč morate, že letas in potlej vsako leto za storite in otrokam perporočite, de naj ga zvesto varujejo, ker bo tudi njim k pridu, in je greh, ga hudobno poškodovati. Če bi se drevesa včasih bolj ocedila, včasih pogorile, bi vidili, kako bi rodile, kakor vnska terta, ki ima drevesno natero, če bi je ne ocedili, bi malo ali pa nič ne imela.«

»Gospodarstvo je v našem kraju slabo«

V marsikaterem pogledu je bilo dolenjsko kmetijstvo pred sto leti za slabo, vendar ne tako kakor bi morda kdo zdaj soči. Sprevideli smo da so Dolenjci sadili mnogo sadnih dreves že v času, ko jim je Zalokar priporočal, naj jih sadijo še več. Sadjarstvo je pa najboljši dokaz splošnega napredka kmečkega gospodarstva. Seveda so pa bili ljudje potrebni še vedno stalnega pouka. V oznanilu l. 1847 je Zalokar tako učil kmete: »Mislim, farmanje, vam danes nekaj od letne letne povedati kar vsim m rebni ne bo ljubo, pa vendar, ker vam dobro želim, ne morem zamočati. Sploh se per nas vidi, de gospodarstvo je v našem kraju slabo. Ljudje ne mislijo nič na huđe leta, ki utegnejo priti nič na starost ko delati več ne boste mogli. To bi bilo prav potrebno, de bi se ljudje spametovali in boljše gospodarji, začeli. Nikar ne recite: ni mogoče. Vse je mogoče tistim, kteri hočejo. So eni med vami, ki dobro gospodarijo, ti zamorejo; za kaj bi drugi ne vidili? —

Vina nam je letas Bog precej dal, pa se bojim, de nam bo malo teknilo, ker je slabo in v kup ne bo šlo. Nar slabši vino imajo per nas letas tisti, kteri so ali iz neumnosti ali iz požrešnosti prezgodaj brali, ko grozdje še slabo in zrelo ni bilo. — Pšenice, ajde ne žanjete, dokler zrelo ni, samo grozdje nezrelo berete. Boste vidli, ko bo železna cesta dodelana, kak: bodo naše vina v nemar pušene, nobeden jih kupiti ne bo hotel, ker bojo iz družih krajev boljšega in po ceni dovolj dobili. Tega se je zlo bati, in kaj je storiti? Vino bolj zlahko napravljati, de bo tudi naše vino ime in slov dobilo. — Ne mislite, de vam prazne reši perpovedujem, vaša škoda bo, če ne boste poslušali. Verjemite, de drugi ljudje tudi kaj vedo, ne le vi. Vaši izgovori, de gnije, de na tla pada, so prazni. Poberite, kar pade in škodo terpi, drugo pa pustite, de bo dozorilo. Če kaka hruska že zgodaj iz drevesa pade, ali boste zat; hrusko čisto otrsli, ki nima še zrelih hrusk? Ali boste zele precej počekali, o veliki maši že, če je nekaj glav gluh? Ali ni boljše in glaž zrelega vina kakor en poln škaf nezrelega, srovg? Tudi zdrava taka srova biti ne more, kakor nobena ne. Zatorej vas prosim, farmanje, de se bo naše vino slovalo, de kupci bodo per nas ostali, ne pa daleč šli bogajite in vselej čakajte, de bo grozdje zrelo, kakor vselej, in bodi vreme kakoršno hoče, čakate, de ajda dozori, in je prej ne žanjete.«

Kako se je tlaka začela

Tudi tedanji politični dogodi so pogosto našli odmev v škocijanskih oznanilih, kar je razumljivo, če pomislimo, kako nemirni časi so bili okrog leta 1845. Župnik si je šel v dolžnost svariti kmete pred vsemi preneženimi dejavnostmi in slabimi vzdevi. V oznanilu leta 1845 je povedal med drugim: »Farmanje! Slušim, de se punt začnejo v naših krajih in nekaj jih je še tudi mojih

farmanov, ki so začeli z njimi vleteti. Če hočete, farmanje, moj nasvet poslušati, vam bom tukej povedal vse, kar k ti reči gre; zakaj jez se bojim za vas, ker vem, de še nikoli iz nobeniga pulta nič prida ni peršlo. Poslušajte, farmanje, de vam povem, kako se je tlaka začela. Veste, de so v nekdanjih časih vti vaši grunje grešinski bili; p tleja pa, ko grešne toliko sveta sami niso mogli obdelati, so jih med svoje hlapce in med druge ljudi, kteri so hoteli, razdelili in jim nekaj svojega sveta dali, de so na njih smeli hše in drugo polopje postaviti si njive, travnike rarediti. Tako so grunje začeli se. Ker pa taki gruntarji grešnam grunтов niso plačali, ki niso imeli s čem, ampak so jih le tako rekoč od grešin v najem vzeli, so bili mitni (najemni), so si grešine kaj maliga plačali v dnarjih kakor činz (obresti) izgovorili, drugo pa, ker so delovcov potrebvali, si dela, 2, 3, 4 dni v tedni dali ali pa z živoro izgovorili, in to so ljudje tliko imenovali. Tako so ljudje grunte (zemljo) prevzeli, in če kter ni hotel kontrakta deržati, s kterim je grunt od grešine prevzel, je g spod imel pravico taliga kmeta iz grunta spodit in grunt druginu dati, kakor ima še dan danšnji vsak pravico štantmana spoditi, če štantniga kontrakta noče deržati. Veliko sto let so kmetje per nas tako bili, so bili njih gruntni mitni in jih n'so v last imeli. To je lej ravno tako, kakor ako bi ti imel veliko polja, vinogradov itd., de bi jih sam ne mogel obdelati, bi kakšno njivo ali pa več dal, de bi si rudi hše postavil in bi od nje živel, tebi pa za činz vsako leto nekaj v dnarjih plačoval, drugo pa, postavim, vsak mesec ali teden en dan tlake opravljati. Če bi on ali pa poznej njegov s n se ti postavil, se zpper tebe spuntal in ti ne bi tič več tlake opravljati, bi ti pravico imel rudi njivo, spet vzeti in to sam imeti, ali k temu druginu spet tako v štant dati.«

Zvezdoslovje 10.000 let stara veda

Dva kitajska zvezdoslovca objavljeni, ker sta pezbila napovedati solnčni mrk

Splošno znano je pač, da je zvezdoslovje zelo stara veda. V pradavnih časih je bilo povezano opazovanje nebesnih teles z raznimi verskimi in tudi praznovernimi predstavami. Primitivni narodi so dvignili vršic in trušec, če je nastal solnčni ali lunin mrk, ker ko mislijo, da požira zmaj solnce ali luno. Drugi narodi so prinašali žrtve, od katerih so si obetali večjo milost božanstva, če je bila žrtve doprinesena ob ščipu. Obenem so pa ljudje že v pradavnih časih spoznali, da je pot nebesnih teles periodična, in da jo je mogoče točno izračunati.

Iz primitivnega opazovanja zvezd se je poagoma razvilo zvezdoslovje kot posebna veda. Največjo pozornost so ljudje že od nekdaj posvečali solncu in luni. Kmalu so spoznali, da so lunini in solnčni mrki periodični nebesni pojavi. Ponašanje solnčne ga mrka v ciklu 18 let in 11 dni je bilo znano že stariim prebivalcem Mezopotanije. Izkopanine pri stari asirski prestolici Ninive so prinesle na dan kamene ploščice, na katerih je bil zabeležen solnčni mrk. Šlo je za solnčni mrk 15. junija 763 pred Kristusom. Vse kaže, da je bilo zvezdoslovje najbolj razvito v Mezopotaniji, kjer pričajo o tem mnoge najdbe. Pa tudi stari Egipčani so bili dobri zvezdoslovci. V spomin na njihovo astronomsko znanje sta nam ostala živalski krog dender in v gotovem pomenu tudi heopsova piramida. V tej piramidi je holnik, usmerjen naravnost na polarno zvezdo. Med gradnjo piramide okrog leta 2600. pred Kristusom je bila zvezda Alfa v sozvezdju zrnja polarna zvezda.

Za izpopolnitev zvezdoslovja so bila seveda potrebna dolga opazovanja in zamotani računi. Začetek pravega zvezdoslovja je bil pri starih Babiloncih, Asirih in Egipčanih okrog leta 5.000 pred Kristusom. O starosti kitajskega zvezdoslovja vemo malo, ker nimamo o tem nobenih izročil. Pač je pa znano, da sta bila leta 4.000 pred Kristusom na Cesarjevo povelje objavljena dva zvezdoslovca, ker sta bila pezbila napovedati solnčni mrk. Stari Germani so tudi zapustili več spomenikov, ki pričajo o njihovem znananju za zvezdoslovje. Vikingi so morali prav tako dobro poznati nebesna telesa, kajti sicer bi ne bili mogli tako varno pluti po morju.

Celo stariim Majem pripisujejo nekaj astronomskega znanja. Čeprav pisave tega starega kulturnega naroda učenjaki še niso povsem razbrali so pa prišli na podlagi znakov in koledarskih polatkov do presenetljivih zaključkov. Stari Maji so imeli posebne svečenike, ki so opazovali zvezde in beležili važne podatke o njih. Tako pridemo do zaključka, da so ljudje opazovali zvezde na nebu že v pradavnih časih in da je zvezdoslovje staro okrog 10.000 let.

Vprašanje preskrbe Madžarske

Madžarski minister za preskrbo je zavzel načelno stališče do splošnega vprašanja prehrane in preskrbe prebivalstva. V prvih dveh letih v tem pogledu niso bili doseženi zaželjeni cilji in zato je bil izpremenjen sistem. Zdej je organizirana prehrana in preskrba prebivalstva na osnovi dejanske potrebe. Pravčnost tega sistema je odvisna od ključa, po katerem prispevajo posodne panoge gospodarstva h kritju celotnega konzuma. Pridelovalci bodo morali oddati državi toliko pridelkov, da bo krit notranji konzum in da bo lahko država izpolnila svoje obveznosti v pogledu dobav inozemstvu.

Obvezni oddaji podvrženi pridelki bodo razdeljeni v tri skupine. Tako bo vsak kmetovalec prispeval za kritje najvažnejše življenjske potrebe. Niemu bo pa pripušeno, v kateri stroki bo njegov prispevek največji. Nova ureditev prehrane ne pomeni nobene motnje v proizvodnji. Od kmetovalcev ne zahteva država nič nemogočega. Minister je upošteval pri odmeri poleg površine obdelane njive tudi kakovost zemlje. Zato je določen kot ključ za oddajo čisti katestrski pridelek. V priljubljeni veleposelnikov in malih kmetov ni nobene razlike. V bodnje bo o preskrbi madžarskega prebivalstva z ovinimi življenjskimi potrebščinami urejena.

Kar se tiče preskrbe prebivalstva z industrijskimi izdelki je opozoril minister na obširno akcijo in na to, da bodo izdelovali tovarne iz razpoložljivih sirovin v prvi vrsti oblike in perilo, potrebne za preskrbo delovnega ljudstva. Cene kmet-

Tunisko bojišče: Domače prebivalstvo navdušeno pozdravlja italijanske čete ob prihodu v Gafso

tijskih pridelkov so zdej ustaljene. Minister smatra za eno svojih najvažnejših nalog ohranitev in povečanje proizvodnje, zagotovitev mirnega razvoja cen in sistematčne preskrbe prebivalstva z vsem potrebnim.

Ljubosumni pismo

V Badu so imeli nedavno pred sodiščem zanimivo obravnavo. Neko 17letno dekle se je bilo zaljubilo v mladega pismo, ki je prišel pošto v hišo njenega očeta. Vse je kazalo, da je tudi pismo zaljubljen vanjo. Fant je bil pa zelo boječ in s n upal prznati ji ljubezni. Dekle si ni znalo pomagati drugače, kakor da je sklenilo zbuditi njegovo ljubosum-

nost. Mladi pismo, ki je začel naenkrat prišati cele šope pisem in vse je pisala moška roka. Očividno je šlo za sama ljubavna pisma. Pismo, ki je postal silno ljubosumen in je končno sklenil povedati dekletu odkrito, kaj misli o njeni vihravosti. Nekega večera je po čakal pred hišo, za katere je stopila z drugim. Mislec da je to njegov tekmeč, ga je začel ljubosumni pismo, ki je končno mu je prišlo še nekaj krepkih zaščit. Zadeva je prišla pred sodišče, kjer se je kazalo, da je ljubosumnež ozmerjal in okotul brata izvoljenke. Dekle je končno priznalo tudi, da si je samo pisala pisma da bi tako vzbudilo fantovo ljubosumnost. Kazen je bila temu primerno mila, saj je bil vsega kriv amor.

Živila ostanejo eno leto sveža

če jih shranimo v prostorih s temperaturo 15 do 25 stopinj pod ničlo

Urejene prehrane brez temeljite organizacije in po točno določenem načrtu pripravljenih zalog si ne moremo misliti. Zdej stoji v ospredju vprašanje shranjevanja živil tako, da se ne pokvari. O tem perčem vprašanju je predaval nedavno ravnatelj Državnega zavoda za proučevanje konserviranja živil v Berlinu prof. dr. Plank.

Živila ohranimo sveža bodisi pri temperaturi 0 stopinj ali nekaj več ali pa, če jih pustimo, da zmraznejo, in jih spravimo v prostore, kjer je temperatura tako nizka, da ostanejo zmrazjena. S tem preprečimo vsaj za deli časa, da se nam živila ne pokvari. Nizka temperatura močno zavira učinkovanje fermentov, ki bi sicer povzročili v živilih izpremembe. Spravljene na hladnem tudi močno ovirajo delovanje bakterij in glivic, ki povzročajo nevižnost živil. Končno preprečimo s tem tudi izgubo snovi, ki dajejo živilom prijeten vonj.

Meso spravljamo zdej pri temperaturi 0 do - 10. Ribe je težje ohraniti sveže, kajti temperaturi pri kateri opravljajo fermenti svoje normalne funkcije je zlasti pri ribah iz mrzlih voda že tako glo-

boka, da se pri 0 stopinj ne da doseči zaželjen uspeh. Jajca, ki jih spravimo pri 0 stopinj se drže dobro kakih 6 mesecev, vžitna so pa tudi še po 8 ali 9 mesecih. Mnogo težje je spraviti sadje in sočivje tako, da ostane sveže. Tu je treba ravnati z vsako vrsto in sorto drugače. V splošnem lahko rečemo, da je treba zrelo sadje čimprej spraviti v prostore, kjer znaša temperatura 0 do - 1 stopinja. Toda nekaterim vrstam sadja preči pri tej temperaturi nevarnost, da se pokvari. Zelo občutljive so zlasti nekatere vrste jabolk, sliv in breskev.

Če hočemo ohraniti živila dolgo sveža jih moramo spravljati v prostore z zelo nizko temperaturo, nižjo kakor je temperatura, pri kateri zmraznejo. Pusto meso, ki naj ostane leto dni vžitno, je treba spraviti pri temperaturi - 15 stopinj, mastno pa pri temperaturi - 18. Umetno zmrazjene ribe shranimo pri temperaturi - 18 do - 25. Tudi sadje in sočivje se drži dobro in dolgo, če ga shranimo pri tako nizkih temperaturah. Vse to pa seveda ni mogoče brez hladilnic. Za široke sloje prebivalstva tako shranjevanje živil zaenkrat še ne prihaja v poštev, ker ljudje hladilnic nimajo.

V rudniku gori

V rudniku v Hockingu v Zedinjenih državah je izbruhnil leta 1884 požar, ki ga kljub vsem naporom še zdej niso pogasili. Požar se vedno divja. Strokovnjaki računajo, da je zgorelo v teh 59 letih že okrog 28.000.000 ton premoga. V novešem času so že puno poskusili z najmodernejšimi sredstvi in pripomočki ukrotiti požar v rudniku, toda zaman. Poskušali so s plini in kemikalijami, toda doslej niso nobenega uspeha. Tako gor premog v rudniku že 59 let in vse kaže, da požara še dolgo ne bodo pogasili. Gasenje takih požarov je namreč najtežje, še mnogo težje kakor gasenje gorečih nafte.

Svojevrsen muzej

Madžarski prosvetni minister je dal pobulo za zgraditev svojevrsnega muzeja v Budimpešti. Poslopja novega muzeja bodo tuče kopije vseh pomembnejših arhitektonskih ustvaritev iz vseh krjev države, obsegačoe tipične stanovanjske hiše, lesene cerkve itd. Ti objekti pa ne bodo učinkovali samo po svoji zunanosti, temveč dobo v njih tudi stanovanjski in drugi

prostori, kjer se bodo izvrševale stare madžarske domače obrti. Mnogo prostora bo zavzemalo zlasti lončarstvo, izdelovanje narodnih noš in druge pomoge umetnosti. Istočasno se bo začel urediti tudi muzej, ki naj ostane leto dni vžitno, je treba spraviti pri temperaturi - 15 stopinj, mastno pa pri temperaturi - 18. Umetno zmrazjene ribe shranimo pri temperaturi - 18 do - 25. Tudi sadje in sočivje se drži dobro in dolgo, če ga shranimo pri tako nizkih temperaturah. Vse to pa seveda ni mogoče brez hladilnic. Za široke sloje prebivalstva tako shranjevanje živil zaenkrat še ne prihaja v poštev, ker ljudje hladilnic nimajo.

Železniški promet med Sofijo in Bukarešto

Železniški promet med bolgarsko in rumunsko prestolico se bo odlej razvijal zopet normalno. Donava je namreč že več tednov brez ledu, tako da je bil lahko obnovljen tudi promet s Brodom med bolgarskim donavskim pristaniščem Ruše in rumunskim pristaniščem Giurgiu.

GEORGES OHNET:

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

— Zelo prijazni ste... Toda poleg tega sem tudi len.

— S trdno voljo boste lenobo pregnali. Saj to je baš tisto... moja volja je preslaba. — Zdi se mi, da podcenjujete in omilovajute samega sebe. Nkoli ne bom verjela, da imate dovolj poguma, da bi postavili nova pravila življenja in se po njih tudi ravnali.

— In vendar sem vam povedal čisto resnico. Mislim, da na svetu ni človeka slabšega značaja kakor sem jaz. Borba me utrjuje in odpor mi jemlje moči.

— Najbrž so vas v mladosti preveč razvajali, — je dejala Genevieve smeje.

— Ne, mati mi je umrla, ko sem bil še mlad, a moj oče, preobčlen z delom, sploh ni imel časa pečati se z menoj. Vzgajale so me vzgojiteljice, domači učitelji in že v zgodnji mladosti sem bil navezan sam nase, čeprav so bili moji žepi vedno polni denarja. In tako sem živel ob strani svojega očeta,

ki je znal misliti samo na delo, jaz sem se pa zanimal samo za zabavo. Prav zato vas zagotavljam, da nisem za nobeno rabo.

— Toda če sami priznate to napako, je torej čas, da se poboljšate.

— Imeinten nasvet — in že po njem se vidi, da me ne poznate.

Pogledala ga je resneje.

— Zdi se mi, da mi govorite o možu, ki mi je povsem tuj in ki bi ga nikoli ne bila iskala v tistem mladim in prijaznem tujcu, ljubeznem in hvaležnem, ki je prebil tri tedne pod streho mojih roditeljev. Ali ste morda hinavec ali pa igralsko tako čudovito nadarjeni, da znate vzbujati popolno iluzijo vsega tistega, kar v resnici niste, kar se pa zdi?

— Ne, nikakor ne. Ko sem bil pri vas, sem bil povsem iskren in naraven in nobene besede nisem izgovoril, ki bi je ne bilo v mojih mislih. Bilo je golo naključje in tisto pomanjkanje volje, ki sem ga že omenil, mi je omogočilo prilagoditi se vašemu družinskemu okoliščju, da sem živel v nem srečno in zadovoljno. Globoka in prijetna razlika med vašim domom in mojim življenjem je še povečala radost, ki sem jo preživel pri vas.

— Bože moj! Zastrafil ste me! Če vas takole poslušam, bi skoraj mislila, da ste posebljen hudobec, ki ga je naključje prisililo, da je postal za nekaj dni puščavnik in ki se je zdej vrnil v svoj pekel.

— Na tem je nekaj resnice. In ta hudobec bo kot

rečeno vedno hrepenel po tisti puščavnikovi votlini.

Nekam nemirno se je zasmejala, rekoč:

— Naj torej obdrži puščavniško kuto in junaško premaguje vse izkušnje. Slabičevu vzd'hovanje in prazno tarmanje je zame še huješe od največjega licemerstva. Vedeti moramo vedno, kaj hočemo in šele potem se lahko za kaj trdno odločimo. Hrepeneti pa po čem in storiti nekaj čisto drugega, to je nekaj, kar mi ne gre v glavo.

Kristijan je zmajal z glavo in dejal malodušno:

— Ah, ko bi me kdo podpiral, ko bi mi kdo pri-

skočil na pomoč z dobrimi nasveti...

— Mistim, da v resnici obojega nikoli ne pogrešate.

— Od koga bi se pa mogel nadejati nasvetov in pomoči?

— Od svoje rodbine, naravno, in od svojih prijateljev.

— Ne, ne poznate niti moje rodbine, niti mojih prijateljev. Res, moj oče me ljubi, vem, toda kako bi mogel storiti zame danes to, česar ni storil v vseh mojih otroških letih? Saj nima nobenega prostega trenutka. Vedno ima dela čez glavo. Kupi milijone in skrbri z njegovimi neštetiimi trgovskimi posli mu ne dovolijo nobenega oddiha. Kadar pa konča delo, ki mu je cilj bogastvo, se mora posvetiti drugemu delu in lahko mi verjamete, da to ni lahko delo. Oženil se je z mlado ženo in sami veste da je dražestna. Toda to je dama, ki ima svoje muhe in vrtočavosti svetske družbe, v kateri je žvela od svoje mladosti. Nenestno ji je potrebno gibanje, družabni stiki, svečanosti in zabava. Tako

je pač življenje gospode. In tako mora moj oče, ki njegova avtoriteta ni bila dovolj velika, da bi bil obvladal svojo ženo, zdej delati vrt, kar si izmisli ona. Po pravici bi lahko rekel o njem, da ves dan teka kakor konj v cirkuški maneži. Tudi tu, v Deauville, je njegov dom podoben knežjemu dvorcu. Tu ima dvajset konj in deset slug. A kaj šele v Parizu! Slekerni dan se kuha večerja za petnajst ljudi in če večerja moj oče slučajno s svojo ženo sam, je madame v svečani večerni obleki, gospod pa v črnem fraku. Toda sama dva večerjata zelo redko. Po večerji pa hodita v kazino, če sta v Deauville, in v gledališče, če sta v Parizu ali pa v kabaret in potem večerjata ponoči drugi. Drugi dan je pa moj oče že ob osmih jutraj v pisarni kakor da je vso noč mirno spal. Tam sprejema predstojnike poslovnih oddekov, ravnatelje žganjarn, svoje inženjerje, ki beče nad proizvodnjo njegovih slovečih likerjev, mojega strica Mareulla, ki mu poroča o bančnih poslih, nadkonjarja, ki mu opisuje domače življenje njegovih konj in mnogo drugih ljudi, trgovcev, izumiteljev in prosilcev, ki se že gneto pred nje v vimi vrati. Priblizala se je ura malice, polodne je. Če je čas konjskih dirk, odde moj oče v staji. Drugeče pa sede v avto in zdirja v Moret, kjer pregleda svoje delavnice. Poleg tega pa zahteva njegovo pozornost tudi moja mačeha. Saj jo vendar mora sremljati na družabne sestanke, čeprav ima madame Vernier-Mareullova svoje znanec, ki se neprestano sučejo okrog nje in jo spremljajo. Za mojega očeta je to razburljivo in neumno življenje kakršno mora zmagovati samo mož njegovega železnega zdravlja.